

Nr 5 (361) Maj 2021 rok XXXI

www.dukla.pl/dps dps@dukla.pl

Cena 3,50 zł (5% VAT)

Dukla.PL

DUKIELSKI PRZEGLĄD SAMORZĄDOWY

Wybitne osiągnięcia muzyczne Marceliny Albrycht

Ostatnie dni i tygodnie to pasmo sukcesów muzycznych uczennicy Szkoły Podstawowej w Równem z klasy VIIa **Marceliny Albrycht**, która zdobyła znaczące nagrody w konkursach międzynarodowych: I miejsce w Międzynarodowym Konkursie Muzycznym na Ukrainie oraz nagrodę Grand Prix Międzynarodowego Konkursu Muzycznego we Włoszech, w którym została doceniona spośród 150 uczestników konkursu online.

Marcelina w Międzynarodowym Konkursie „Shining Stars Of Italy 2021”, w którym Polskę reprezentowało 19 uczestników, zdobyła najważniejszą nagrodę Grand Prix Festiwalu. Uczennica z zaskoczeniem przyjęła te sukcesy, na początku nie dowierzała, ponieważ rywalizacja wśród uczestników, profesjonalizm jury i oczekiwanie na wyniki było ekscytujące. Marcelina niezbyt chętnie lubi rozmawiać o swoich sukcesach na forum klasy, jest bardzo skromna, a przy tym pracowita. Jej przygoda z muzyką rozpoczęła się w wieku 6 lat, kiedy to p. M. Rygiel zaproponowała uczennicy udział w szkolnych konkursach muzycznych. Uczestnictwo w kolejnych latach w konkursach szkolnych, gminnych i powiatowych owocowały licznymi sukcesami Marceliny i motywowały ją do wyťažonej pracy. Od 3 lat systematycznie kształci swoje umiejętności wokalne pod fachową opieką p. Krzysztofa Zajdla w

Studio Wokalno Instrumentalnym. Nauczyciel jest dla Marceliny autorytetem, dobiera repertuar muzyczny dla uczennicy, która nie zawsze przyjmuje go z aplauzem, ale stara się jak najlepiej wykorzystywać wskazówki i rady mistrza, co przekłada się na liczne sukcesy odniesione w konkursach muzycznych. Osoby, które pierwszy raz mają okazję wysłuchać utworów w jej wykonaniu, są pod głębokim wrażeniem, często zachwycają się dojrzałością i profesjonalizmem Marceliny. Utwory wykonywane przez Marcysię nie należą do najłatwiejszych, wymagają dużego zaangażowania, aby je odpowiednio zinterpretować głosowo. Sukcesy uczennicy są odzwierciedleniem ciężkiej i systematycznej pracy, niekiedy nawet w weekendy, ferie czy wakacje. Rozmawiając z uczennicą, dowiedziałam się, że stres towarzyszący występom jest dla niej motywujący. Marcelina w dojrzałych słowach podkreśliła, że nigdy nie należy poddawać się po upadku, lepiej jest ćwiczyć i wierzyć w swoje możliwości.

Osobą, która jest takim ”dobrym aniołem” i motywuje Marcysię jest jej mama p. Anna Albrycht, która wspiera córkę w rozwoju kariery muzycznej i zawsze znajduje dobre słowo i wolny czas, aby ją zawieźć na zajęcia, czy przypomnieć o terminach konkursów. Marcelina zawsze może liczyć na wsparcie rodziców i rodzeństwa, które jest dumne i cieszy się z jej sukcesów.

Marcelina Albrycht to niezwykle utalentowana uczennica, skromna pracowita, która do licznych sukcesów dochodzi ciężką i systematyczną pracą. Dowodem tego są nagrody zdobyte w tym roku szkolnym w konkursach online:

- nagroda Grand Prix Międzynarodowego Konkursu „Shining Stars of Italy 2021”,
- I miejsce w Międzynarodowym Konkursie Muzycznym na Ukrainie, nagroda Grand Prix Międzynarodowego Konkursu Muzycznego we Włoszech,
- I miejsce w Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym „Laints of the Spanish Sun”,
- wyróżnienie w Międzynarodowym Festiwalu Piosenki Rozrywkowej „Your Song”,

Marcelina Albrycht z dyplomem za 1. miejsce w Międzynarodowym Festiwalu w Hiszpanii

- I miejsce w XIII Powiatowym Przeglądzie Piosenki Obcojęzycznej,
- II miejsce w Powiatowym Konkursie Kolęd i Pastorałek 2020,
- Laureatka VI Międzynarodowego Festiwalu Kolęd i Pastorałek w Kalwarii Pałacowskiej,
- wyróżnienie w Ogólnopolskim XIII Festiwalu Kolęd i Pastorałek w Miłkowicach.

Marcelina to uczennica utalentowana artystycznie, oprócz zdolności wokalnych posiada zdolności manualne, czego dowodem są nagrody w konkursach gminnych:

- I miejsce w Gminnym Konkursie na Najpiękniejszą Szopkę Bożonarodzeniową i Stropik Bożonarodzeniowy w kat. III Szopka Bożonarodzeniowa,
- II miejsce w Gminnym Konkursie Wielkanocnym na Najpiękniejszą Pisanekę, Kraszankę, Malowanekę, Stroik oraz Palmę Wielkanocną.

Cała społeczność szkolna jest dumna z sukcesów Marceliny. Jej postawa może być wzorem i zachętą do pracy dla innych uczniów, aby nigdy nie poddawać się, zwłaszcza w czasach pandemii i zawsze wierzyć we własne możliwości. Marcelinie życzymy dalszych sukcesów muzycznych, wytrwałości i determinacji w dążeniu do celu.

Edyta Szczurek
wychowawczyni klasy VIIa,
SP w Równem

Fot. [arch. SP w Równem]

Złota myśl:

„Choć nie ma słońca, daj ludziom swój uśmiech.
Ich świat pojaśnieje.”
(autor nieznany)

W majowym numerze:

Wybitne osiągnięcia muzyczne Marceliny Albrycht	2
26 maja Dzień Matki.....	3
1 800 000,00 zł dla gminy Dukla na kanalizację	4
Budowa linii wysokiego napięcia 110 kV	4
1 kwietnia ruszył Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021.....	5
Od-nowa cdn.....	5
Cergowa pamięta.....	5
Konkurs plastyczny.....	6
POWIATOWY KONKURS PIOSENKI ZNANEJ I LUBIANEJ.....	6
Regulamin udziału w Gminnym Konkursie Piosenki Religijnej online.....	7
Konkurs Poezji i Prozy Religijnej - „Usłysz mnie Panie”	8
Magia jeziora	8
Nowa książka:	9
Jubileusz 15. lecia Transgranicznej Informacji Turystycznej w Dukli.....	10
Rewitalizacja rynku w Dukli	12
Przebudowa skweru zielonego	12
Wiosenne porządki w Mszanie	12
1. Żerński Turniej o Puchar Dyrektora MOSiR Dukla.....	17
Kinder+Sport	17
Puchar Polski w kolarstwie górskim – pierwsza runda.....	17
MOSiR Dukla I na 4. miejscu	18
Święto Polskiej Niezapominajki.....	18
Kalendarium zdarzeń różnych.....	19
PROPINACJA.....	20
230. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja	23
W pasiece.....	24
Prawo przy porannej kawie	24
Łowiectwo i ekologia.....	25

DUKLA.pl - miesięcznik (www.dukla.pl/dps)
Wydawca: Ośrodek Kultury w Dukli, ISSN 2080-0835
Adres redakcji: 38-450 Dukla, Trakt Węgierski 11, p. 309, tel. (+48) 13-432-91-33, fax (+48) 13-433-10-11, e-mail: dps@dukla.pl
Redaguje zespół: Krystyna Boczar-Różewicz - red. naczelna, Wiktor Szyndak - red. techniczny - skład i łamanie, Janusz Krowicki - wyd. internetowe, Agnieszka Matusik, Barbara Pudło
Współpracujący: Witold Puz, Bartosz Szczepanik, Maria Walczak, Aleksandra Żółkoś, Janusz Kubit
Druk: Drukarnia „HEDOM”, ul. Kletówki 54a, Krosno, tel./fax 13 432 02 02, www.hedom.pl

Za treść reklam redakcja nie odpowiada. Zastrzegamy sobie prawo do skracania artykułów i adiestacji tekstów. **Materiały przyjmujemy do 20. każdego miesiąca.** Dostarczone materiały można odebrać w siedzibie redakcji.

Numer zamknięto dnia 27. 4. 2021 r.
Udostępniono do sprzedaży 30. 4. 2021 r. Nakład 300 egz.

OKŁADKA: Widok na budynek, w którym mieści się TIT w Dukli.
Fot. kbr

26 maja Dzień Matki

W Polsce Dzień Matki zawsze przypada 26 maja, w tym roku będzie to środa. Oficjalnie Dzień Matki w Europie zaczęto obchodzić dopiero w XX wieku - w Polsce od **1914 roku**, zaś w wielu krajach dopiero po II wojnie światowej. Korzenie tego święta sięgają jednak czasów antycznych. W Grecji i Rzymie kultem otaczano wtedy matki-boginie, symbole płodności i urodzaju. W innych krajach Europy np. w Norwegii Dzień Matki obchodzony jest w drugą niedzielę lutego, w Wielkiej Brytanii i Irlandii w czwartą niedzielę wielkiego postu. W USA Dzień Matki obchodzony jest w drugą niedzielę maja. W wielu państwach święto to połączone jest z Dniem Kobiet i obchodzi się je 8 marca. Jest tak np. w Bułgarii, na Białorusi, w Albanii, Rosji czy Serbii. W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej w ostatnią niedzielę maja.

Pamiętajmy o naszych mamach bez względu na to ile lat mają. Złożmy życzenia, ofiarujmy kwiaty, a może mały prezent. A tym, które odeszły zapalmy znicze. Najważniejsza jest pamięć. Małe dzieci przynoszą swoim mamom laurki i kwiaty. Mam takich laurerek całą stertę od swoich synów i przechowuję je pieczołowicie.

Przypomniało mi się przyjęcie, w którym uczestniczyłam z okazji 109 urodzin Pani Katarzyny. Przyjęcie niezwykle, bo córka tej pani z dziećmi i wnukami i prawnukami przygotowali piękną uroczystość. Uroczystość dla Mamy. Były kwiaty i duże wzruszenie.

Krystyna Boczar-Różewicz

*Dla wszystkich Mam drukujemy wiersz naszego lokalnego poety z Równego Pana **Adama Czai**, który jak mi powiedział wydaje już ósmy tomik poezji w Wydawnictwie Miniatura z Krakowa.*

Jesteś

*Mamo z ciszy i z krzyku jesteś
z radości i z rozpacz
jesteś wskazówką zegara co wskazuje przyszłość
nadzieją mi jesteś mamo
na lepsze jutro, na lepszy świat.*

*Radość matki - motyla taniec
ból matki - złamane ptaka skrzydło
jej radość, jej ból - życia pieśń, codzienności wiersz.*

Konkurs plastyczny

Ośrodek Kultury w Dukli zaprasza dzieci, młodzież oraz dorosłych z terenu gminy Dukla do wzięcia udziału w konkursie plastycznym pt. „Arka Noego”

REGULAMIN

- Każdy uczestnik przygotowuje jedną pracę wykonaną dowolną techniką plastyczną.
- W konkursie wezmą udział te prace, które zostaną nadesłane **do 14 maja 2021 do godz. 15.00** do Ośrodka Kultury w Dukli ul. Trakt Węgierski 38, 38-450 Dukla
- Nagrody wręczane będą indywidualnie o czym poinformujemy laureatów. Prace nieodebrane do 28 maja ulegną zniszczeniu.
- Komisja konkursowa będzie oceniać prace w kategoriach wiekowych:
 - Kat I - kl I - III
 - Kat II - kl IV- VI
 - Kat III - VII -VIII
 - Kat IV - szkoły średnie i dorośli
- Kryteria oceny: pomysł, stopień trudności, zgodność pracy z tematem konkursu, ogólny wyraz artystyczny. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi 18 maja 2021r.
- Każda praca powinna być dokładnie opisana (imię i nazwisko, kategoria, szkoła, telefon). Informacja umieszczona na

małej karteczce z przodu pracy w prawym dolnym rogu wraz ze zgodą RODO.

7. Zgoda RODO

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych mojego dziecka przez Ośrodek Kultury w Dukli, ul. Kościuszki 4, 38-450 Dukla w celach promocji wydarzenia.

Wyrażam zgodę na publikację wizerunku mojego dziecka na stronach www. Ośrodka Kultury, na tablicach informacyjnych Ośrodka Kultury i w miesięczniku „Dukla.pl” w celu promocji wydarzeń kulturalnych.

Oświadczam, że zapoznałem/łam się z art. 13 ogólnego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony danych osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchybień dyrektywy 95/46/WE (RODO).

.....
Data, podpis rodzica / opiekuna prawnego

POWIATOWY KONKURS PIOSENKI ZNANEJ I LUBIANEJ

Ośrodek Kultury w Dukli organizuje w „sieni” POWIATOWY KONKURS PIOSENKI ZNANEJ I LUBIANEJ

poświęcony twórczości Krzysztofa Krawczyka - ikony polskiej muzyki rozrywkowej, który odszedł ze sceny po 55 latach bycia w drodze artystycznej, 122 płytach, tysiącu piosenek i dziesiątkach tysięcy koncertów ...

Zasady uczestnictwa:

Wybierz jedną piosenkę z repertuaru Krzysztofa Krawczyka i nagraj film, na którym Cię widać, słysząc Twój głos i podkład muzyczny!

Podpowiedź: Najlepiej nagrać siebie kamerką w telefonie, śpiewając do podkładu odtworzonego z komputera, odtwarzacza CD lub innego dostępnego źródła. Rodzice na pewno Wam w tym pomogą!

Udział w konkursie wezmą wyłącznie filmy **zgodne z formatem messenger** wraz z kartą zgłoszenia i zgodą RODO nadesłane na messenger Ośrodka Kultury w Dukli tel. **66205407**

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100015344625749>
(może być zdjęcie karty zgłoszenia lub skan) **do 14 maja 2021r.**

W razie jakichkolwiek wątpliwości można dzwonić do godz. 16.00 (od poniedziałku do piątku) – tel. 662054407.

Kategorie wiekowe w jakich komisja wyłoni laureatów: ►

Regulamin udziału w Gminnym Konkursie Piosenki Religijnej online

- Organizatorem konkursu jest Ośrodek Kultury w Dukli.
- Konkurs skierowany jest do dzieci, młodzieży i dorosłych z terenu Gminy Dukla.
- Konkurs zostanie przeprowadzony zdalnie.
- Wybierz jedną dowolną piosenkę religijną.
- Nagraj film, na którym Cię widać, słysząc Twój głos i podkład muzyczny! (czas prezentacji do 5 min)
- Podpowiedź: Najlepiej nagrać siebie kamerką w telefonie, śpiewając do podkładu odtworzonego z komputera, odtwarzacza CD lub innego dostępnego źródła.
- Prześlij nagranie razem z kartą zgłoszenia i RODO na -

- I kategoria – do klasy III
 - II kategoria – klasy IV– VIII
 - III kategoria – szkoły ponadpodstawowe i dorośli
- Komisja oceniać będzie muzykalność, interpretację, dobór repertuaru oraz ogólny wyraz artystyczny.
- W przeglądzie mogą wziąć udział wszyscy chętni soliści z powiatu krośnieńskiego. Jeżeli zaprosisz domowników mogą to też być duety i zespoły.
- Komisja oceni nadesłane filmiki 19 maja 2021 r. natomiast 20 maja filmy laureatów zostaną opublikowane na stronie ok.dukla.pl i naszym profilu facebookowym, na którym to, można będzie głosować na najlepsze wykonanie, przyznając mu największą ilość polubień.

Głosowane potrwa do 25 maja br. do godziny 15.00.

Uczestnik z największą liczbą „lajków”, czyli największą przychylnością oglądających zostanie również nagrodzony.

Wyniki konkursu zostaną umieszczone 26 maja na stronie internetowej www.ok.dukla.pl oraz naszym facebooku.

Zgłoszenie do konkursu oznacza akceptację regulaminu.

Nagrody zostaną wręczone w najbliższym możliwym terminie, o którym poinformujemy na stronie [www](http://www.ok.dukla.pl) i facebooku.

Karta zgłoszenia:

Imię i nazwisko
Kategoria wiekowa
Tytuł utworu
Miejscowość
Telefon

Zgoda RODO

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych mojego dziecka przez Ośrodek Kultury w Dukli, ul. Kościuszki 4, 38-450 Dukla w celach promocji wydarzenia.

Wyrażam zgodę na publikację wizerunku mojego dziecka na stronach [www. Ośrodka Kultury](http://www.ok.dukla.pl), na tablicach informacyjnych Ośrodka Kultury i w miesięczniku „Dukla.pl” w celu promocji wydarzeń kulturalnych.

Oświadczam, że zapoznałem/łam się z art. 13 ogólnego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony danych osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchybień dyrektywy 95/46/WE (RODO).

.....
Data, podpis rodzica / opiekuna prawnego

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100015344625749>.
Udział w konkursie wezmą wyłącznie filmy **zgodne z formatem Messenger**.

- Termin zgłoszeń upłynie **28 maja 2021 r. o godzinie 15.00**.
- Kategorie wiekowe:
 - I kategoria – do klasy III SP
 - II kategoria – klasy IV– VIII SP
 - III kategoria – szkoły średnie i dorośli
- Komisja konkursowa, powołana przez Organizatora, wyłoni laureatów oceniając:
 - muzykalność,
 - interpretację,
 - dobór repertuaru
 - ogólny wyraz artystyczny.
- Jury oceni nadesłane filmiki 1 czerwca 2021 r.
- 2 czerwca 2021 r. filmy wyłonionych przez komisję laureatów zostaną opublikowane na profilu facebookowym Ośrodka Kultury w Dukli.
- Na Facebooku odbędzie się głosowanie internautów. Głosy będzie można oddawać zostawiając like pod filmem swojego ulubieńca.
- Głosowane potrwa do 9 czerwca 2021 r. do godziny 15.00.
- Wyniki konkursu oraz głosowania Internautów zostaną umieszczone 9 czerwca 2021 r. na stronie internetowej www.ok.dukla.pl oraz naszym facebooku.
- Nagrody zostaną wręczone w najbliższym możliwym terminie, o którym poinformujemy na stronie [www](http://www.ok.dukla.pl) i Facebooku.
- Zgłoszenie do konkursu oznacza akceptację regulaminu.

KARTA ZGŁOSZENIA:

Karta zgłoszenia powinna zawierać: imię i nazwisko, tytuł utworu, kategorię wiekową, telefon kontaktowy.

Zgoda RODO

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych mojego dziecka przez Ośrodek Kultury w Dukli, ul. Kościuszki 4, 38-450 Dukla w celach promocji wydarzenia.

Wyrażam zgodę na publikację wizerunku mojego dziecka na stronach [www. Ośrodka Kultury](http://www.ok.dukla.pl), na tablicach informacyjnych Ośrodka Kultury i w miesięczniku „Dukla.pl” w celu promocji wydarzeń kulturalnych.

Oświadczam, że zapoznałem/łam się z art. 13 ogólnego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony danych osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchybień dyrektywy 95/46/WE (RODO).

.....
Data, podpis rodzica / opiekuna prawnego

Konkurs Poezji i Prozy Religijnej

- „Usłysz mnie Panie”

- Regulamin:**
1. Konkurs jest imprezą otwartą dla dzieci, młodzieży i dorosłych z terenu gminy Dukla.
 2. Każdy uczestnik prezentuje jeden wybrany utwór – wiersz lub proza (fragment)
 3. Utwór powinien być dobrany do wieku (zrozumiały dla wykonawcy)
 - Nagraj film, na którym Cię widać, słysząc Twój głos! (czas prezentacji do 3 min)
 - Podpowiedź: Najlepiej nagrać siebie kamerką w telefonie, recytując wiersz lub prozę.
 4. Udział w konkursie wezmą wyłącznie filmy **zgodne z formatem messenger** wraz z kartą zgłoszenia i zgodą RODO nadesłane na messenger Ośrodka Kultury w Dukli tel. 66205407 <https://www.facebook.com/profile.php?id=100015344625749>
 5. Na nagrania czekamy **do 14 maja 2021r. do godz. 15.00**
- Konkurs rozstrzygnięty zostanie w dniu 21 maja 2021r
6. Uczestnicy oceniani będą w następujących kategoriach wiekowych:
 - kat I - przedszkolaki
 - kat.II - klasy I do III
 - kat.III - klasy IV do VI
 - kat.IV – VII i VIII
 - kat.V – szkoły średnie i dorośli
 7. Kryteria oceny: właściwy dobór repertuaru, kultura słowa, dykcja, interpretacja tekstu i ogólny wyraz artystyczny. Nagrody wręczane będą indywidualnie o czym poinformujemy laureatów.
- KARTA ZGŁOSZENIA**
- imię i nazwisko, tytuł i autor utworu, kategoria, telefon kontaktowy

Zgoda RODO

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych mojego dziecka przez Ośrodek Kultury w Dukli, ul. Kościuszki 4, 38-450 Dukla w celach promocji wydarzenia.

Wyrażam zgodę na publikację wizerunku mojego dziecka na stronach www. Ośrodka Kultury, na tablicach informacyjnych Ośrodka Kultury i w miesięczniku „Dukla.pl” w celu promocji wydarzeń kulturalnych.

Oświadczam, że zapoznałem/łam się z art. 13 ogólnego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony danych osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchybień dyrektywy 95/46/WE (RODO).

.....
Data, podpis rodzica / opiekuna prawnego

Magia jeziora

nas tu zaprowadziła

Wiele razy kolega Rafał pytał mnie o jezioro na Cergowej, ale ja nie wiedziałam gdzie ono się znajduje. 18 kwietnia postanowiliśmy wyruszyć na poszukiwanie jeziora. Cergowa tonęła w śniegu, od strony Lubatowej ścieżka mokra i błotnista, było źle iść, lecz misja dotarcia do jeziora motywowała nas niezależnie od warunków. Brnęliśmy po mokrym, sięgającym do kolan śniegu. Moi koledzy młodszy Ewka i Rafał z łatwością pokonywali zaśnieżone stoki, dla mnie było ciężko, ale w takim towarzystwie da się pokonać trudności. Dotarliśmy do miejsca gdzie aplikacja pokazywała, że tu jest to niesamowicie trudne do zidentyfikowania cergowskie

jezioro. Okazało się niestety bez wody. Czyżby sukcesja go pochłonęła? Po drodze mijaliśmy kilka babrzysk i małe ciekłe wodne. Dotarcie z powrotem do szlaku było trudne, ale widoki dookoła piękne. Wieża na szczycie góry w postaci ciekłego wodnego z nieba nie zachęcała do wejścia, bo woda z topniejącego śniegu zalewała schody. Powrót do Lubatowej odbył się bez dodatkowych atrakcji, ponieważ każdy z nas miał wodę w butach. Zwykle o tej porze na Cergowej było zielono i zapach czosnku niedźwiedziego unosił się w powietrzu. Obecnie gruba warstwa śniegu całkowicie je zasypała. Cały czerwony szlak pokrywały zasypane śnieżne.

Nasza Królowa jest dostojną, piękną i wcale nie łatwą górą. Trzeba tutaj być o każdej porze roku, aby docenić jej piękno i ogromną różnorodność biologiczną.

Maria Walczak oraz Ewa z Rafałem

Nowa książka:

„Mieszkańcy Dukielszczyzny w walce o Niepodległą Polskę”

Z autorami Stanisławem Kalitą i Waldemarem Olszewskim rozmawia **Zdzisław Zaniewicz**

Z. Zaniewicz: *W połowie kwietnia bieżącego roku ukazała się książka pt. Mieszkańcy Dukielszczyzny w walce o Niepodległą Polskę, której autorami są panowie Stanisława Kalita i Waldemar Olszewski. Jest pozycją godną poznania i polecenia ze względu na podjęty temat, a jest on zawarty w tytule. Temat przybliżający czytelnikom fakty z czasów przed ponad wiekiem, gdzie rodziła się w naszym regionie Polska po latach zaborów i niewoli. Poniższa rozmowa ma przybliżyć przyczyny, które wpłynęły na powstanie książki, metodę pracy nad nią i adresatów. Co było motywami podjęcia tego tematu?*

W. Olszewski: *Chcieliśmy przedstawić ludzi z naszego najbliższego otoczenia, którzy walczyli o niepodległą Polskę. Warto o takich ludziach mówić i brać z nich przykład.*

S. Kalita: *Poruszamy i przedstawiamy biogramy żołnierzy Niepodległości, nie tylko z Dukli, ale także z całej gminy. Jak się okazuje było ich sporo. To oni tworzyli w odradzającej się Polsce zręby tworzącego się wojska polskiego. W późniejszym czasie stanowili swoją elitę II Rzeczypospolitej. Wielu z nich walczyło także w czasie II wojny światowej.*

Z. Zaniewicz: *Jak pozyskiwano materiał do publikacji?*

S. Kalita: *Źródła do tej pozycji były zbierane od bardzo wielu lat. Jest to proces złożony i niewątpliwie nielatwy. Archiwa austriackie, węgierskie, rosyjskie, niemieckie, źródła własne, NAC, dokumenty archiwalne (z CAW, Arch. Akt Nowych w Warszawie) i wiele innych. Ważne były archiwa rodzinne. Zawarte w książce informacje są wyjątkowo cenne, ponieważ nie były do tej pory wykorzystywane.*

W. Olszewski: *Ciesz się, że jest to pierwsza pozycja poświęcona naszym legionistom. Zależało nam na tym, aby uatrakcyjnić naszą pracę poprzez ico-*

nografię. Wydawnictwo jest swoistym leksykonem z licznymi archiwalnymi zdjęciami. Praktycznie na każdej stronie jest zdjęcie. Zależy nam na tym, aby pokazać ludzi, którzy walczyli o niepodległość Polski a pochodzą z naszej gminy.

Z. Zaniewicz: *Czy myślicie Panowie o rozszerzonym drugim wydaniu? Bo z tego, co wiem pierwsze wydanie, bez reklamy, cieszy się sporym powodzeniem.*

W. Olszewski: *Książka już teraz cieszy się uznaniem. Przynajmniej w moim środowisku, przychodzą sąsiedzi i przynoszą ciekawe materiały, które warto są publikacji. Materiałów już jest coraz więcej i czekamy na kolejne. Sądzymy, że będzie coraz lepiej. Ludzie są zainteresowani, że pisze się o ich najbliższych, czasami nieco zapomnianych.*

S. Kalita: *Chciałem podkreślić, że wśród osób przedstawionych w książce znajdują się wyróżnione czy odznaczone wieloma ważnymi odznaczeniami państwowymi. Dodam tylko, że kilka osób posiada Virtuti Militari. Najwyższe polskie odznaczenie wojenne, nadawane za wybitne zasługi bojowe. Jest jednym z najstarszych orderów wojennych na świecie.*

Z. Zaniewicz: *Do kogo głównie adresuje pracę i dlaczego?*

S. Kalita: *Z pozycją tą chcemy dotrzeć do każdego czytelnika. Bardzo nam na tym zależy, aby każdy mógł sięgnąć po tę pozycję. Wydawnictwo ma charakter społeczny, ma służyć popularyzacji postaw patriotycznych w naszym środowisku, szczególnie wśród młodzieży. Chcielibyśmy, aby w każdej szkole naszej gminy znalazła się ta książka i nauczyciele historii przypominali na lekcjach o naszych bohaterach sprzed ponad stu lat. Materiał ten można wykorzystać na lekcjach wychowawczych, do czego serdecznie zachęcamy.*

Jesteśmy też do dyspozycji dla każdej z placówek.

W. Olszewski, S. Kalita: *Wydawnictwo nie ma charakteru komercyjnego. Każdy czytelnik może czuć się współwydawcą tej książki. Wszystkim, którzy nabędą tę pozycję serdecznie dziękujemy. Szczególne dziękujemy Stacji Narciarskiej Chyrowa-Ski - Grzegorz Schabiński, Halinie, Podlaszczak - sklep wielobranżowy w Nadolu, Krystynie Krochmal, Augustowi Podgórskiemu, Ireneuszowi Kozakowi, Wiesławowi Szubrychtowi, Mariuszowi Szubrychtowi, Ewie Olszewskiej, Beacie Kalita, Zdzisławowi Zaniewiczowi, Alicji i Markowi Zajkowskim – księgarnia w Dukli, Aleksandrze Żółkoś.*

Z. Zaniewicz: *Czasy I wojny światowej są często zapomniane z przyczyn naturalnych. Dzisiejsze pokolenie powojenne, po drugiej wojnie światowej, to przeszło 70 - latkowie a pamiętające lata dwudzieste XX wieku to przeszło 100 - latkowie. Ilu ich, zatem jest? Istnieje naturalna potrzeba, aby trudne czasy sprzed wieku przekazywać, przypominać, wyjaśniać. Dlatego warto w tym miejscu pogratulować odwagi w podjęciu tematu i życzyć by czytelnicy i odbiorcy bogacili swą wiedzę o regionie, naszej małej ojczyźnie. Może któryś z przedstawionych bohaterów mógłby stać się patronem ulicy lub skweru w naszym mieście? Temat ten niech pozostanie do dyskusji dla naszych samorządowców.*

Dodam, że książka jest starannie wydana, na dobrym kredowym papierze, z ciekawą okładką, ilustrowana licznymi zdjęciami. Zachęca do czytania, wzbogaca wiedzę o naszych stronach. Zachęcam do jej kupienia oraz przeczytania. Dziękuję bardzo za rozmowę.

S. Kalita, W. Olszewski: *Dziękujemy bardzo.*

Fot. okładki str. 27

Jubileusz 15. lecia Transgranicznej Informacji Turystycznej w Dukli

W tym roku mija 15 lat od powstania Transgranicznej Informacji Turystycznej w Dukli, która została utworzona w ramach realizowanego projektu pt. „**Promocja i rozwój turystyki transgranicznej w Karpatach Wschodnich ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Dukla i Okresu Svidnik**”. Projekt realizowany był w terminie: styczeń 2006 – styczeń 2007, współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego IW Program INTERREG III PL – Słowacja 2004-2006. Głównymi działaniami projektu było: utworzenie Transgranicznej Informacji Turystycznej w Dukli, utworzenie trójjęzycznej strony internetowej dotyczącej atrakcji turystycznych i bazy noclegowej gminy Dukla i Okresu Svidnik, wydanie informatora turystycznego: Transgraniczny Informator turystyczny Dukla – Svidnik, organizacja transgranicznego jarmarku turystycznego w Dukli „Poznajmy się – sąsiedzka oferta”, wydanie katalogu targowego, wyjazd studyjny dla dziennikarzy po gminie Dukla i Okresie Svidnik, wykonanie informacji wizualnej w mieście (tablice informacyjne, nazwy ulic). Wartość całkowita projektu to 138 938,40 zł, w tym dofinansowanie z EFRR IW Program Interreg III PL – Słowacja 2004 – 2006 to 104 203,80 zł co stanowiło 75% wartości projektu, pozostałe 25% to wkład własny gminy Dukla. Partnerem ze strony słowackiej był Okres Svidnik. To była druga informacja turystyczna w powiecie krośnieńskim po Iwoniczu -Zdroju. Punkt informacji turystycznej został zlokalizowany i udostępniony turystom w budynku poczekalni przy przystanku autobusowym, I piętro, ul. Trakt Węgierski 26a

W informacji turystycznej została zatrudniona jedna osoba, której uposażenie było finansowane z projektu, w czasie jego realizacji. Tą pierwszą osobą wyłonioną w drodze konkursu była **Sabina Morawska** (obecnie Morawska-Prus). Pracę podjęła od stycznia 2006 roku, ale oficjalne otwarcie odbyło się **21 kwietnia 2006 roku**. Uroczystość rozpoczęła się od wysłuchania hymnów państwowych, a następnie Marek Górak – Burmistrz Gminy Dukla przywitał przybyłych gości i powiedział: *Nie trzeba używać wielkich słów by mówić o wartościach, wspólnej tradycji, korzeniach kultury europejskiej*

*i chrześcijańskiej. Czasami trzeba pokazać jednak konkretne rozwiązanie, którym właśnie jest ta inwestycja, stanowi ona dowód wspólnej pracy transgranicznej po obu stronach praktycznie nie istniejących już granic. Funkcjonowanie transgranicznej informacji turystycznej pozwoli na lepszą i skuteczniejszą promocję naszych i słowackich współpracujących od wielu lat regionów. Wśród przybyłych gości znaleźli się między innymi: Wojciech Kodłubański – wiceprezes Polskiej Organizacji Turystycznej w Warszawie, Stanisław Lis – wówczas przewodniczący Rady Miejskiej w Dukli, Agata Sarna – kierownik Oddziału Turystyki w Departamencie Promocji, Turystyki i Sportu, reprezentująca Marszałka Województwa Podkarpackiego, Michał Kost z z Obwodnego Urzędu w Svidniku, Miron Mikita – dyrektor Regionalnej Rozwojowej Agentury w Svidniku, Józef Rodak – dyrektor Vojenskigo Muzeum w Svidniku, Jan Sołek – prezes Podkarpackiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, Zbigniew Braja – starosta krośnieński, Elżbieta Sikorska – prezes LOT „Beskid Niski” . Podczas uroczystości wiceprezes Polskiej Organizacji Turystycznej powiedział: *W obecnym czasie bez dobrze funkcjonującej informacji turystycznej nie ma rozwoju turystyki, która jest motorem rozwoju gospodarczego regionów. Dlatego też POT stawia na promowanie nowych placówek. Powstanie informacji turystycznej o charakterze transgranicznym to również wyraz dalekowzroczności władz samorządowych gminy Dukla.**

Mimo, że wyposażenie placówki zakupione było w ramach realizowanego projektu, to pierwszy rok działalności punktu informacji był trudny, trzeba było organizować materiały, uczyć się, podpatrywać jak działają punkty informacji w innych miastach. Oznakowany został budynek, w którym mieści się punkt, również w mieście zostały rozmieszczone stosowne tablice informacyjne, ułatwiające turystom trafienie do punktu IT. Kiedy zrezygnowała z pracy Sabina Morawska w punkcie informacji turystycznej zatrudniona została **Barbara Pudło**, również wyłoniona w ramach konkursu. Barbara Pudło zaczęła uczestniczyć w wyjazdach na targi turystyczne w: Gdańsku, Poznaniu, Rzeszowie i mniejszych lokalnych np. Rymanowie,

w których początkowo nie uczestniczyliśmy samodzielnie, ale wspólnie z Lokalną Organizacją Turystyczną „Beskid Niski”, PROT i UM Województwa Podkarpackiego.

W grudniu 2013 roku Gmina Dukla złożyła wniosek i otrzymała dofinansowanie na „**Modernizację punktu Informacji Turystycznej w Dukli poprzez zakup sprzętu komputerowego, urządzenia wielofunkcyjnego i powstania mini kafejki internetowej**”. Wartość całkowita projektu wyniosła: 31 842,87 zł, w tym dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania 413 wyniosło 21 425,87 zł tj. 67%. Pozostałe 33% to wkład własny gminy Dukla. Celem projektu była modernizacja punktu i utworzenie mini kafejki internetowej na dwa miejsca, z której turyści i mieszkańcy gminy mogą korzystać do dzisiaj nieodpłatnie. W ramach projektu zakupiono 3 laptopy, 2 biurka i krzesła do kawiarenki, doposażono również punkt w: laserowe urządzenie wielofunkcyjne, stojaki do eksponowania materiałów promocyjnych, stojaki na kartki pocztówkowe na biurko, dużą mapę ścienną gminy Dukla z uaktualnionymi na ówczesny czas szlakami turystycznymi, antyramy na zdjęcia, przygotowano do druku i wydrukowano 2 foldery: jeden promujący przyrodę, drugi architekturę cerkiewną. W 2015 roku Barbara Pudło przeszła do Urzędu Miejskiego w Dukli, a do punktu informacji turystycznej przeprowadzony został konkurs, który wygrała **Anna Chłopecka** i pracuje tam do tej pory z przerwą na urodzenie Henia i Hani. Ania Chłopecka zmieniła stronę internetową i założyła profil na facebooku oraz na Instagramie. W czasie kiedy była nieobecna znakomicie zastępowała ją Agnieszka Matusik. Agnieszka uczestniczyła również w targach turystycznych we: Wrocławiu, Szczecinie razem z Kryną Boczar-Różewicz – gł. specjalistą ds. promocji.

Transgraniczna Informacja Turystyczna dzięki staraniom Ani Chłopeckiej i Agnieszki Matusik weszła do Polskiego Systemu Informacji Turystycznej, posiada certyfikat, który przyznawany jest przez Polską Organizację Turystyczną. W niezbyt odległej przyszłości zostanie przeniesiona do odnowionej kamienicy przy ul. 3 Maja,

► tam w dwóch pomieszczeniach od ulicy zostanie przeprowadzony remont i będzie to nowa lokalizacja punktu informacji turystycznej. Zostanie to przeprowadzone dzięki realizacji projektu: **Adaptacja pomieszczeń w zabytkowej kamienicy na Informację Turystyczną przy ulicy 3 Maja 1 w Dukli**, który będzie współfinansowany w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W większym lokalu zostanie zlokalizowane biuro obsługi turystów wraz z bezpłatną kafejką internetową, natomiast w mniejszym lokalu będzie znajdował się magazyn, przechowalnia bagażu oraz pomieszczenie sanitarno-socjalne. Całkowita wartość realizowanego projektu to 167 005,40 zł, w tym dofinansowanie ze środków zewnętrznych wyniesie 86 394,00 zł.

Pracownicy Transgranicznej Informacji Turystycznej w Dukli od 2006 do obecnie

(wszyscy byli wyłonieni w drodze konkursu)

Sabina Morawska – styczeń 2006 – styczeń 2009

Barbara Pudło – maj 2007 – kwiecień 2015

Anna Chłopecka – maj 2015 – nadal

Agnieszka Matusik – zastępstwa za Annę Chłopecką w czasie: czerwiec 2017 – lipiec 2019 i wrzesień 2019 do marzec 2020

Z okazji Jubileuszu został wydany okolicznościowy kalendarz na 2021 rok, który można było wygrać w konkursie zorganizowanym na facebookowym profilu IT. Wydano także kolekcjonerską kartkę korespondentkę, znaczek i pieczętkę.

Działania Transgranicznej Informacji Turystycznej w Dukli to:

Informacja Turystyczna w Dukli służy promocji walorów turystycznych jakie znajdują się na terenie Beskidu Niskiego ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Dukla, której położenie sprzyja rozwojowi ruchu turystycznego.

Punkt informacji turystycznej udostępniony był turystom w budynku po-

czekalni przy przystanku autobusowym, I piętro, ul. Trakt Węgierski 26a.
- **w sezonie**: od 1 maja do 31 października od wtorku do soboty w godzinach 8.00-16.00

- **poza sezonem turystycznym**: od listopada

do kwietnia od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00-15.00.

W punkcie informacji dostępne są bezpłatne materiały promujące Gminę Dukla, czyli foldery, ulotki – wydawane przez gminę Dukla, a także mapy poglądowe, plany Dukli, wizytówki gospodarstw agroturystycznych, materiały jednostek działających w okolicach, gmin sąsiednich, promujących województwo podkarpackie oraz sąsiedni okres Svidnik, pozyskiwane na zasadzie „wymiany” między gminami sąsiadującymi, organizacjami zajmującymi się turystyką. Dostępne są materiały w języku angielskim, niemieckim, ukraińskim i słowackim. W biurze można zakupić mapy turystyczne, przewodniki, publikacje Biblioteki Dukielskiej, albumy, publikacje regionalne, pocztówki, magnesy, kubki, medale okolicznościowe. Na miejscu turyści mogą również przybić pieczętkę, która jest potrzebna do zdobycia odznaki PTTK lub pełni funkcję pamiątkową.

Zadania pracownika Informacji Turystycznej:

- udzielanie informacji turystycznej w języku polskim i angielskim, m.in. o bazie noclegowej, gastronomicznej, rekreacyjnej, komunikacji, atrakcjach turystycznych, imprezach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, itp.,
- porada oraz pomoc turystom w sytuacjach nietypowych,
- prowadzenie ewidencji tzw. innych obiektów hotelarskich, przysyłanie zaktualizowanego wykazu innych obiektów hotelarskich do Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie oraz Starostwa Powiatowego w Krośnie,
- oznakowanie budynku, gdzie mieści się biuro Transgranicznej Informacji Turystycznej: tablica zewnętrzna nad wejściem do budynku i kaseton świetlny od strony DK9 – w języku polskim i angielskim,
- współpraca z głównym specjalistą do spraw promocji w Gminie Dukla w zakresie realizacji zadań promocyjnych i pomoc przy miesięczniku Dukla.pl, w tym robienie zdjęć podczas wydarzeń kulturalnych i sportowych,
- badanie ruchu turystycznego - w 2018 i

2019 roku punkt informacji turystycznej odwiedziło ponad 4 000 osób z Polski, byli to m.in. turyści ze Śląska, Warszawy, Krakowa, Pomorza, Rzeszowa, kuracjusze przebywający w uzdrowisku w Iwoniczu Zdroju i Rymanowie, oraz zza granicy, m.in. turyści indywidualni oraz wycieczki zorganizowane, m.in. ze Stanów Zjednoczonych, turyści z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Ukrainy, Włoch, Czech, Słowacji, Hiszpanii, Skandynawii, Rosji, łącznie ok. 2000 osób. Głównym przedmiotem zainteresowania turystów była przyroda, operacja dukielsko - preszowska, kult św. Jana z Dukli, kultura łemkowska i żydowska, Dukla jako miasteczko historyczne, szlaki turystyczne - głównie beskidzki – czerwony. Dużym zainteresowaniem cieszyła się aktywna forma spędzania wolnego czasu, w tym szlaki rowerowe.

- Występowanie do instytucji zajmujących się turystyką o przekazanie nieodpłatnych materiałów promocyjnych do biura informacji turystycznej oraz zakup materiałów według rozpoznanego zapotrzebowania rynku.
- uczestniczenie w imprezach promujących gminę Dukla poprzez plenerowe stoisko Transgranicznej Informacji Turystycznej, przy którym można było uzyskać informacje turystyczne, otrzymać darmowe materiały promocyjne, jak również zakupić publikacje, czy też pamiątki, m.in., Dukla Wolf Race i Dukla Wolf Run, Dni Dukli, Kermwesz w Olchowcu, Dni Kultury Żydowskiej, Cyklokarpaty,
- współpraca z MOSiR Dukla i Ośrodkiem Kultury w Dukli, z punktami informacji turystycznej (w Rymanowie Zdroju, Iwoniczu-Zdroju, Gorlicach, Krośnie, Sanoku) organizacjami, stowarzyszeniami, branżą turystyczną, studentami opiekującymi się chatkami studenckimi na terenie naszej gminy, oraz organizatorami wydarzeń turystycznych i kulturowych na terenie gminy.

- Prowadzenie profilu Transgranicznej Informacji Turystycznej w Dukli na portalu społecznościowym www.facebook.com/dukla.it który polubiło 2222 osób oraz na Instagramie: [dukla_tourist_information](https://www.instagram.com/dukla_tourist_information). Na profilu zamieszczane są zdjęcia wykonane przez mieszkańców i turystów oraz przez pracowników urzędu, informacje o wydarzeniach kulturalnych i sportowych, działaniach związanych z turystyką, dodawane są ciekawostki historyczne, przyrodnicze i kulturowe.

Krystyna Boczar-Różewicz

Rewitalizacja rynku w Dukli

Gmina Dukla otrzymała dofinansowanie na rewitalizację dukielskiego rynku w wysokości **3 197 196,00 zł** z Rządowego Programu Funduszu Inwestycji Lokalnych – gminy górskie.

Celem inwestycji jest poprawa funkcjonowania i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej poprzez: przebudowę płyty rynku, przebudowę dróg otaczających rynek, modernizację oświetlenia płyty rynku i montaż instalacji elektrycznej w piwnicach przedprożowych. W ramach zadania zostanie wykonane: wymiana kostki brukowej oraz regulacja przebiegu ciągów komunikacyjnych jezdnych i pieszych, zmiana nawierzchni placu rynkowego, odbudowa i remont zespołu piwnic wzdłuż pierzei zachodniej rynku, budowa zejść do piwnic z płyty rynku, które zostaną udostępnione zwiedzającym, zmiana istniejącego systemu

latarni ulicznych na nowe o wzornictwie nawiązującym do tradycyjnego, zmiana zieleni wzdłuż pierzei zachodniej, oraz założenie nowych zieleńców w obrębie płyty rynku, wyznaczenie w posadzce płyty rynku na wschód od ratusza, wydzielonych miejsc postojowych, zmodernizowana zostanie również infrastruktura techniczna znajdująca się pod płytą rynku. Całkowita wartość inwestycji to **3 879 878,97 zł**.

Plan rewitalizacji nie obejmuje znajdującego się na rynku ratusza. Budynek jest własnością rodziny Tarnowskich, ostatnich właścicieli miasta, który odzyskali w 2006 roku.

Zakończenie inwestycji planowane jest na koniec 2022 roku. Wiele jednak będzie zależało od poprzedzających prace badań archeologicznych.

Krystyna Boczar-Różewicz, fot. str. 13

Przebudowa skweru zielonego

przy ul. Trakt Węgierski w Dukli

15 marca 2021 roku została podpisana umowa z wykonawcą prac związanych z realizacją projektu pt. **Przebudowa skweru zielonego przy ul. Trakt Węgierski w Dukli**, która została firma RAF-MAR sp. z o.o. z Lutczy, wyłoniona w drodze przetargu. W zakres prac wchodzi: przebudowa skweru położonego przy ul. Trakt Węgierski, przedzielonego ulicą 3 Maja, zagospodarowanie terenu zaprojektowanymi ścieżkami pieszymi (chodniki) i ciągami pieszo-jezdnymi (drogi dojazdowe), które zostaną wydzielone z powierzchni zielonej, wykonanie cokołu z sadzawką, który będzie stanowił podstawę do osadzenia kamienia rocznicowego, wykonanie nowego oświetlenia nawiązującego do tradycyjnego oświetlenia historycznego. Zakończenie prac przewiduje się na 30 czerwca 2021, a koszt całego przedsięwzięcia na **401 055,37 zł**.

Krystyna Boczar-Różewicz, fot. str. 13

Wiosenne porządki w Mszanie

10 kwietnia 2021 roku sołtys Mszany Ewa Kaczmarska – Więckowska zorganizowała, jak co roku, akcję sprzątania wsi. Odzew był zaskakujący, mieszkańcy zaopatrzeni w worki i rękawiczki nabierali 30 worków, porządkując teren wzdłuż drogi powiatowej (ponad 7 km), a także okoliczne działki. To dobry przykład do naśladowania przez inne miejscowości. W rowach przydrożnych jest mnóstwo śmieci, dlatego zachęcam mieszkańców pozostałych miejscowości, aby każdy posprzątał teren będący własnością publiczną przylegający do jego posesji, będziemy mieć czysto i ładnie.

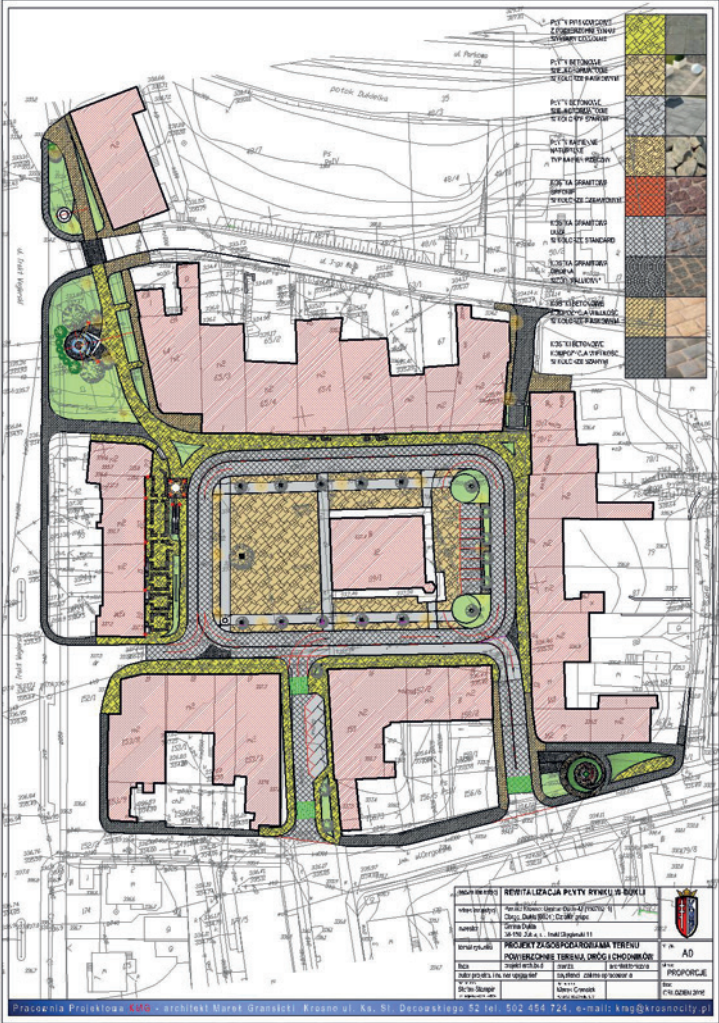
Sołtys Mszany i Burmistrz Dukli składają serdeczne podziękowania uczestnikom sprzątania.

Adriana Bożętka, fot. str. 27

Dukieński rynek powstał podczas lokacji miasta tj. w latach 1380-1402, a o wyborze miejsca pod rozplanowanie rynku, jak również i całego miasta, decydowała topografia terenu. Ważną rolę miało również zabezpieczenie przed powodzią i możliwość naturalnego odprowadzania wód deszczowych. W Dukli występuje spadek terenu płyty rynkowej. Rynek był w centrum układu urbanistycznego miasta i po przeprowadzeniu analizy metrologicznej stwierdzono, że dukieński rynek miał proporcje 2,5:1,5 przy wymiarach 90x54 m. Jego układ opierał się na regularnym kształcie prostokąta, a późniejsze zmiany przestrzenne i klęski żywiołowe doprowadziły do pewnych zniekształceń. **Obecny rynek zamyka się w proporcji 2,6: 1,6 i mierzy w pierzei wschodniej 57,8 m, 94,2 m w pierzei południowej, 59 m w pierzei zachodniej oraz 92, 3 m w pierzei północnej. Jego powierzchnia wynosi około 0,5 ha.** Główną funkcją rynku był handel lokalny i ponadlokalny (w związku z położeniem miasta na szlakach handlowych) i taką funkcję pełni nadal. Pełnił również funkcje administracyjne, gdyż w jego obrębie już w średniowieczu zlokalizowany został ratusz. Funkcje jakie pełnił rynek i lokalizacja obiektów publicznych oraz łatwość dostępu do nich spowodowała, że pełnił rolę centrum kontaktów społecznych oraz centrum układu komunikacyjnego. Główna droga o ruchu tranzytowym w Dukli biegła z północy na południe. Od północy szlak biegł z Krosna przez Kobylany, Wietrzno i przechodził drogą w pobliżu klasztoru bernardynów, przez most i ulicą Jasielską (obecnie 3 Maja) do północno-zachodniego narożnika rynku (Brama Krakowska). Przecinał ukośnie rynek wychodząc z niego w połowie pierzei południowej ulicą Węgierską (obecnie ulica Kościuszki), a następnie doliną Jasiołki przez Lipowicę i Tylawę do granicy państwa z Królestwem Węgierskim. Za klasztorem znajdowało się i istnieje do dzisiaj odbicie w kierunku zachodnim, na Żmigród (szlak dukieński).

Miedzy ciągami pieszymi i jezdniemi pierzei zachodniej znajduje się pas zieleni z kilkoma drzewami. Pod powierzchnią terenu znajduje się sześć piwnic o konstrukcji kamiennej, w formie sklepionych komór, z których trzy ustawione są osią wzdłużną prostopadłe do płyty rynku, a pozostałe trzy od strony północnej ustawione są równoległe do płyty rynku. Część z piwnic po rewitalizacji rynku zostanie udostępniona zwiedzającym.

Rewitalizacja rynku w Dukli

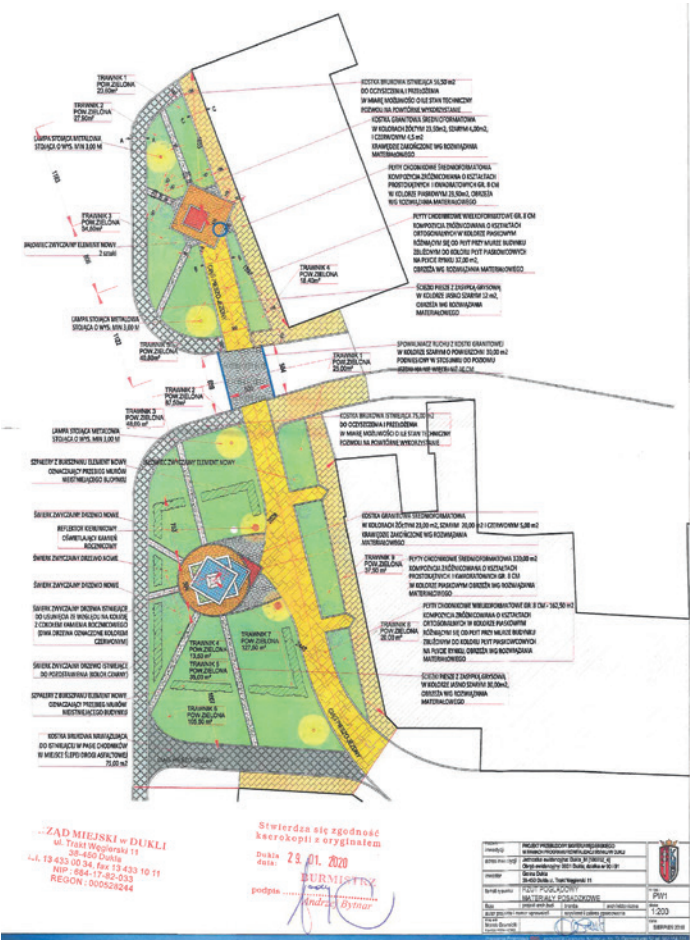
Obecna płyta rynku z ratuszem i zielenią. Fot. T. Gilewski

Fot. kbr

Jedna z piwnic o konstrukcji kamiennej w formie sklepionych komór - pierzeja zachodnia

Przebudowa skweru przy ul. Trakt Węgierski

Przygotowanie placu budowy i rozpoczęcie prac

Fot. kbr

Projekt przebudowy skweru węgierskiego

Jubileusz 15. lecia Transgranicznej Informacji Turystycznej w Dukli

Budynek, w którym na I piętrze mieści się Transgraniczna Informacja Turystyczna - 2006 r.

Uroczystość otwarcia TIT w Dukli, od lewej: Marek Górak - burmistrz Dukli, Wojciech Kadłubański - wiceprezes POT, Krystyna Boczar-Różewicz - koordynator projektu

Goście uczestniczący w otwarciu TIT w Dukli

Basia Pudło na stoisku promocyjnym gminy Dukla i TIT - Dni Dukli 2013

Sabina Morawska - pierwszy pracownik TIT w Dukli

Oficjalne otwarcie punktu IT:
Marek Górak,
Wojciech Kadłubański

Barbara Pudło
z turystami w TIT

Agnieszka Matusik na stoisku promocyjnym g. Dukla i TIT na Kermeszu Łemkowskim w Olchowcu - 2019 r.

Ania Chłopecka i zespół „Tereściacy” na targach Regiony Turystycznej w Chorzowie - 2016 r.

Stoisko promocyjne g. Dukla i TIT - pierwsza od lewej Ania Chłopecka

Michał Szopa - dyr. MOSiR Dukla i Mateusz Lorenc ze statuetką Kryształowe Orły 2019 - MTT i Wolnego Czasu Wrocław

MTT i Wolnego Czasu we Wrocławiu - Agnieszka Matusik, Michał Szopa, Mateusz Lorenc na stoisku promocyjnym g. Dukla - 2019 r.

Stoisko promocyjne na Pikniku w Szczecinie - Agnieszka Matusik i Krystyna Boczar-Różewicz - 2019 r.

Puchar Polski w kolarstwie górskim

Uczestniczkę zawodów w GOSiR w Jedliczu

Kinder+Sport

Rywalizacja siatkarskich dwójek i trójek

Uczestniczkę rywalizacji

Fot. [arch. MOSiR Dukla]

1. Żeński Turniej o Puchar Dyrektora MOSiR Dukla

Sześć zespołów wzięło udział w „I Żeńskim Turnieju Piłki Siatkowej o Puchar Dyrektora MOSiR Dukla”, który został rozegrany w dukielskiej hali w sobotę 13 marca. Oprócz dwóch drużyn reprezentujących naszą sekcję siatkarską do rywalizacji przystąpiły: UKS Champion Bratkówka, Karpaty MOSiR Krosno, UKS Dębowiec, SP Korczyna.

Kinder+Sport

Osiem zespołów stanęło do rywalizacji w drugim turnieju Kinder+Sport grupy zachodniej dziewcząt w kategorii „4ki”. Turniej został zorganizowany w hali Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Jedliczu. Naszą siatkarską sekcję reprezentowały dwa zespoły. MOSiR Dukla I (Magdalena Piróg, Oliwia Jakiela, Amelia Skrzęta, Klaudia Baluta) oraz MOSiR Dukla II (Michalina Fornal, Izabela Szczepanik, Klaudia Długosz, Wiktoria Konop, Dominika Jakiela). Zespoły rywalizowały „każdy z każdym” do 25 punktów każdy mecz. Pierwszej drużynie, która ostatecznie uplasowała się na miejscu V w turnieju do wyższego miejsca zabrakło zaledwie trzech małych punkcików. Niemniej z postawy Oliwii, Magdaleny, Klaudii i Amelii należy być zadowolonym, gdyż rywalizując one z dziewczętami starszymi od siebie o rok. Miejsce VI przypadło dla naszej drugiej drużyny. Mijmy nadzieję, że przed dziewczętami będą kolejne turnieje i okazja do poprawienia swoich miejsc, ponieważ tylko 4 najlepsze zespoły będą rywalizować w finale wojewódzkim.

Dukla 1 – Krosno 1 8:25
Dukla 1 – Dębowiec 1 13:25
Dukla 1 – Dukla 2 25:22
Dukla 1 – Korczyna 22:25
Dukla 1 – Dębowiec 2 25:17
Dukla 1 – Lesko 1 25:19
Dukla 1 – Jedlicze 25:12
Dukla 2 – Dębowiec 2 13:25
Dukla 2 – Jedlicze 25:14
Dukla 2 – Dębowiec 1 19:25
Dukla 2 – Krosno 1 11:25
Dukla 2 – Lesko 25:21
Dukla 2 – Korczyna 15:25

Damian Leśniak
Fot. str. 16

Każda z drużyn rozegrała 5 pojedynków po 2 sety każdy. Po kilkugodzinnej rywalizacji puchar za I miejsce oraz nagrodę rzeczową odebrały młode siatkarki Karpat MOSiR Krosno. Na miejscu drugim rywalizację zakończył UKS Dębowiec, na najniższym stopniu podium uplasował się nasz zespół MOSiR Dukla I. Miejsce czwarte dla UKS Champion Bratkówka, piąte dla SP Korczyna a na miejscu szóstym MOSiR Dukla II. Podsumowując grę naszych siatkarek zespół MOSiR Dukla II, który w całym turnieju przegrał wszystkie rozegrane sety rywalizując ze starszymi zawodniczkami lub równieśniczkami, które na co dzień grają w rozrywkach ligowych. Turniej ten pokazał jak wiele pracy przed każdą z zawodniczek, aby poprawić swoje siatkarskie umiejętności. Co do drużyny MOSiR Dukla I to wciąż „falująca forma”. Po kapitalnych akcjach, setach przychodzą momenty, w których popełniamy mnóstwo prostych, niewymuszonych błędów przez co zwycięstwo staje się wręcz niemożliwe.

Skład drużyny MOSiR Dukla I: Anna Urbańska, Wiktoria Paszek, Kornelia

Sysak, Agata Łukasik, Ewelina Gonet, Martyna Belczyk, Kinga Długosz, Kinga Węgrzyn

Skład drużyny MOSiR Dukla II: Marzena Witkowska, Eliza Kowalska, Dominika Jakiela, Natalia Tyburcy, Zuzanna Belcik, Wiktoria Konop, Karolina Bolas.

Wyniki meczy:

Korczyna – Dębowiec 0:2 (12:25, 6:25)
Bratkówka – Krosno 0:2 (17:25, 12:25)
Korczyna – Dukla I 0:2 (14:25, 21:25)
Bratkówka – Dukla II 2:0 (25:9, 25:12)
Dukla I – Dębowiec 1:1 (25:17, 19:25)
Dukla II – Krosno 0:2 (11:25, 8:25)
Bratkówka – Dębowiec 0:2 (19:25, 11:25)
Dukla I – Dukla II 2:0 (25:10, 25:8)
Krosno – Korczyna 2:0 (25:14, 25:12)
Bratkówka – Dukla I 0:2 (18:25, 14:25)
Dukla II – Dębowiec 0:2 (9:25, 14:25)
Korczyna – Bratkówka 0:2 (14:25, 20:25)
Krosno – Dębowiec 1:1 (26:24, 17:25)
Korczyna – Dukla II 2:0 (25:15, 25:12)
Dukla I – Krosno 0:2 (30:32, 16:25)

Damian Leśniak

Fot. str. 16

Puchar Polski w kolarstwie górskim – pierwsza runda

10 kwietnia 2021 r. w Krynicy Zdrój odbyła się pierwsza runda Pucharu Polski w kolarstwie górskim. Organizatorem wyścigu była Fundacja Kolarska Agnieszki Skalniak, która przygotowała ciekawą pętlę usytuowaną w okolicy Góry Parkowej o długości 4, 4 km. Początek pętli to podjazd o długości 1,3 km z sumą przewyższeń 150 m, a średnie nachylenie podjazdu wyniosło 13%. Ze szczytu dwa ciekawe zjazdy, na których przydała się technika jazdy po korzeniach oraz po błotnym podłożu. Jedna krótka ścianka, że w sumie nie opłacało się odpalać spadochronu, a co poniektórzy po treningu przed zawodami być może rozważali takie rozwiązanie;) Rywalizacja bardzo ciekawa, począwszy od kategorii Żak, skończywszy na kategoriach Masters. Duklę reprezentowało pięciu zawodników MTB MOSiR Dukla. Wszyscy wystartowali w kategoriach Masters. W Masters 1 startowali Paweł Litwin 14 miejsce, Marcin Walaszczyk 15 miejsce, Mateusz Lorenc 16 miejsce. W Masters 2, miejsce na podium zajął Jacek Szczurek, który był trzeci, Robert Albrycht ukończył rywalizację na 7 miejscu.

Każdy liczy na zniesienie obostrzeń związanych z Covid-19, bo obecna sytuacja zamykania aktywności sportowej do niczego dobrego nie prowadzi. „Sport to zdrowie”, a o tej maksymie zapomniano. Podziękowania z naszej strony dla organizatorów, którzy zorganizowali bardzo udaną imprezę.

Mateusz Lorenc

Fot. str. 16

III BIEG RYSIA

9 maja 2021 r. godz. 12:00

Start/Meta: Restauracja „Pub i Browar Dukla”

Zapisy od 14 kwietnia 2021 r. do 5 maja online (timekeeper) 40 zł, w dniu zawodów: 50 zł

MOSiR Dukla I na 4. miejscu

Kolejne turnieje Kinder+Sport za siatkarkami dukielskiej sekcji. Tym razem udaliśmy się do Jedlicza, gdzie odbyły rywalizowały kategorie „2-ki” i „3-ki”. Pierwsze do swoich gier przystąpiły starsze dziewczęta. Drużyna MOSiR Dukla I w składzie: **(Klaudia Baluta, Amelia Skrzęta, Ula Jakiela)** poprawiła swoje miejsce w stosunku do pierwszego turnieju i zakończyła zmagania na najniższym, trzecim stopniu podium. W całym turnieju odniosły 4 zwycięstwa (Kępa Dębica II (25:16), Karpaty MOSiR Krosno II (25:10), UKS Dębowiec II (25:7), UKS Dębowiec I (25:17)) oraz doznały 2 porażek (Kępa Dębica I (17:25), Karpaty MOSiR Krosno I (23:25)). Nasz drugi zespół w składzie: **Magdalena Piróg, Michalina Fornal i Julia Mormal** podobnie jak w pierwszym turnieju zakończył na miejscu VI. Bilans drużyny to: 3 zwycięstwa (Kępa Dębica III (25:16), GOSiR Jedlicze (25:10), Karpaty MOSiR Krosno II (25:16)) i schodziły 3 krotnie z parkietu jako przegrane (Karpaty MOSiR Krosno I (17:25), UKS Dębowiec I (22:25), Kępa Dębica II (13:25)). W całym turnieju zwyciężył zespół Karpat

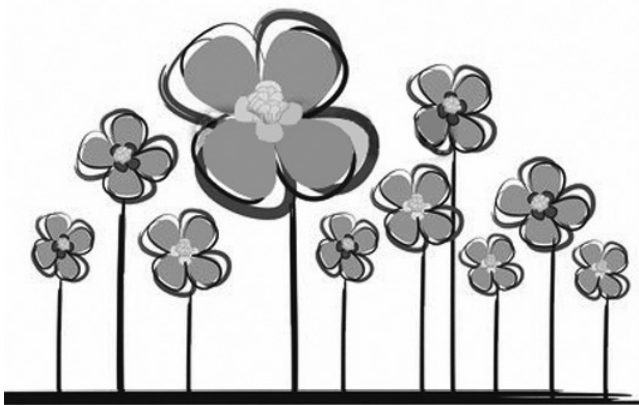
MOSiR Krosno I przed Kępa Dębica I oraz wspomnianym naszym zespołem MOSiR Dukla I. Następne do rywalizacji przystąpiły dziewczęta w kategorii „2-ki”. Podobnie jak w pierwszym turnieju w Dukli, w Jedliczu wystawiliśmy pięć drużyn. Nasze zespoły utrzymały wysoki poziom gry oraz miejsca zdobyte w pierwszych zawodach. Zuzanna Maślanka w parze z Karoliną Szczepanik zajęły miejsce II ustępując i to bardzo nieznacznie, bo zaledwie dwoma punktami duetowi Karpaty MOSiR Krosno I. Adrianna Kowalska i Anita Olszyk zajęły miejsce IV. Podobnie jak Iga Krowica z Kamilą Jędrzejczak, które w kolejnym turnieju „meldują się” w ścisłym finale i kończą turniej na miejscu VI. Dobry występ mają za sobą Kornelia Bołas, Blanka Belczyk i Amelia Paszek, które jako jedyne poprawiły miejsce w klasyfikacji generalnej turnieju i zakończyły na miejscu X, a co bardzo cieszy, znacząco poprawiły swoją grę. Ostatnia para Magdalena Opałka i Daria Delimata zakończyły zmagania na miejscu XI.

Damian Leśniak
Fot. str. 16

Panu Michałowi Szopie
Dyrektorowi
Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
Wyrazy szczerego współczucia,
Żalu i słowa otuchy z powodu śmierci
Ojca
składają
Burmistrz Dukli Andrzej Bytnar
i pracownicy Urzędu Miejskiego w Dukli

Panu Michałowi Szopie
wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci
Ojca
składa
Zarząd Klubu ULKS Grodzisko-Wietrzno

ŚWIĘTO POLSKIEJ NIEZAPOMINAJKI

Święto Polskiej Niezapominajki

Święto Polskiej Niezapominajki to święto przyrody obchodzone corocznie 15 maja, mające na celu promowanie jej walorów, stałe przypomnienie o ochronie środowiska i zachowaniu różnorodności biologicznej Polski. Akcję zapoczątkował w 2002 redaktor radiowej Jedynki, prowadzący „Ekoradio”, **Andrzej Zalewski** (zm. 2011) trochę na przekór Walentynkom. Pierwsze obchody odbyły się 15 maja 2002 roku. W obchody tego święta włączyła się mocno na naszym terenie Pani Maria Walczak, nauczycielka biologii w dukielskim liceum (obecnie już emerytowana), która Polską Niezapominajkę uznaje za polskie Walentynki. Również nasza gazeta promuje to święto. Świętu patronują od początku media: Gazeta Wyborcza i Przyroda Polska, która zainicjowała akcję powstania Klubu Szkół Parkowych. Uczniowie tych placówek dbają o miejscową faunę i florę. W kolejnych latach do akcji edukacji włączali się pszczelarze, szkółkarze, leśnicy i inne środowiska. W tym numerze z okazji Święta Polskiej Niezapominajki drukujemy wiersz Pani **Marii Bieniek** z Wietrzna.

*Niezapominajka
Gdzieś zniknęła – zapomniana,
niezapominajką zwać się miała.
Zwiastun wiosny, także maja.
W błękit nieba jest ubrana
z żółtym oczkiem jak u pawia.
Jest malutka i bezbronna
lecz w urodzie swej niezłomna.
Rośnie dzisiaj w mym ogrodzie,
nie dorównasz jej urodzie.
Kto raz spojrzy w serce małe
nad strumykiem wyszeptane –
Nie zapomni – zapomniałam
Niezapominajką Cię nazywałam.*

Kalendarium zdarzeń różnych

Z Dukli i okolic

Lwów, 16 grudzień 1890 rok. (Wdzięczność włościan wsi Zyndranowa koło Dukli). Nazwa tej wsi dziwna, a pono nie ma takiej drugiej w Polsce. Otóż moja ciekawość zaprowadziła mnie raz do tej wsi, aby się ludzi wypytać, skąd ta nazwa pochodzi i kto ją wymyślił. W chacie Mykity Miśka, bo tu żyją ruscy i polscy katolicy razem w zgodzie, odpoczywałem i pytałem o gadki w tej okolicy, a najwięcej o gadki tej wsi. Otóż pocziwy Mykita t. j. Mikołaj mówił nieśmiało, że starzy opowiadają, jako jeden król i jego hetman nasprawdzali w góry bardzo dużo zabranych na wojnie jeńców, którzy lasy wyrabali, wieś postavili, a nawet miasta Rymanów i Zarszyn zbudowali i nazwali, a nasz polski i ruski lud pozmieniał trochę te nazwy, jak są dziś. A nasza wieś ma się zwać tak, jak hetman i fundator się nazywał. Zacząłem sobie łamać głowę i przypominać, za którego było to króla i który to był hetman z taka dziwną nazwą. Dopiero pomału zgadłem, że był za króla Jagiełły jeden wielki pan, a zwał się Zyndram, a więc ten Zyndram mógł założyć wieś i nazwali ją ruscy i polscy katolicy Zyndranowa, na pamiątkę fundatora. Gdy to Mykita stary usłyszał, pobiegł do sąsiadów, przyprowadził chłopów i baby z dziećmi, którzy mnie prosili, abym im opowiedział świętą i prawdziwą starą gadkę o ich wsi i o fundatorze Zyndramie, rycerzu. Ja tak opowiadałem według starych księzek: – Moi bracia, ruscy i polscy katolicy! wasza wieś jest w górach bardzo stara, bo stoi jakie 470 lat, a ten fundator wsi Zyndram, był za króla Jagiełły wielkim urzędnikiem i hetmanem. Za króla Łokietka osiedli koło Krosna nad rzeką jedną przysze z Czech, zwani Zyndramy, założyli wieś i nazwali po swojemu Zyndranczyn, a potem lud nazwał Zręcin, a rzekę nazwał Lubatowa, jak jest i dziś. Król Łokietek wystawił im kościół parafialny, a ich proboszcz ks. Paweł był dziekanem, a było tu wtedy r. 1326 na całą okolicę tylko 4 kościoły. Z tej rodziny Zyndramów koło Krosna, wyszli niektórzy za Króla Kazimierza Wielkiego na dobrych Polaków, a za króla Ludwika, bratanka po Kazimierzem W. bronili się i nie dali złączyć Rusi z Węgrami i pomagali potem młodzieńczej królowej Jadwidze do złączenia Rusinów z Polakami. Takim sposobem zostali Zyndramy szlachcicami t. j. panami i rycerzami, dziedzicami. Otóż taki Zyndram z Maszkowic, był szlachcicem w ziemi Sanockiej, był starostą w Kamieńcu jasielskim, był sobie człek duszy wielkiej, śmiały rycerz, choć małego wzrostu, został miecznikiem w Krakowie, bo nosił przed królem miecz na znak sprawiedliwości w sądach królewskich, był obrońcą ludu i kościołów przed rozbójnikami w lasach koło Dukli i przed Tatarami. Miał on szmat ziemi i lasów jako dziedzic koło Dukli, gdzie wystawił nad rzeką Lubatową wieś dla ruskich i polskich chłopów, rozdał im pustki, nazwał tę wieś Lubatowa, zbudował tu pierwszy kościół parafialny, nadał grunt proboszczowi. W Zręcinie miał wojsko na kwaterach, gotowe do obrony ludu i kościołów. Z tych kwater powstały potem sioła Kopytowa i Stanowiska, jak stoją dziś, tak nazwane od ludu od kopyt końskich i stancji wojskowych. Otóż takim to ojcem i opiekunem ludu był ten Zyndram z Maszkowic. – Acha! zawołali chłopci, to może on wystawił naszą wieś od Zyndrama fundatora nazwaną także Zyndranowa. – A tak! Rzekłem, to już druga wieś przez niego fundowana koło Dukli i Krosna t. j. Lubatowa, gdzie jest parafia, a Zyndranowa należy do parafii w Dukli. Na to mówił jeden chłop gadkę taką: „Rycerz Zyndram bił Krzyżaki co zmieniali lud w żebraki. A Polak, Rusin za te zbrodnie odpłacili im stokrotnie”. – I to prawda święta – rzekłem co mówi gadka. Roku 1410 na same żniwa rozpoczęła się straszna wojna z niemieckimi Krzyżakami, co chcieli cały kraj polski zagrabić, Polaków i Rusinów zdusić i pomału na szwargotników niemieckich przerobić. Otóż król Jagiełło zebrał wojska polskich i ruskich, a nad wojskami od Lwowa był ten rycerz Zyndram hetmanem. A ponieważ był to człek dzielny, przeto w pamiętnej bitwie pod Grunwaldem dowodził on nawet lewym skrzydłem wojsk polskich. – No! – zapytali ciekawi chłopci – jak się wojna skończyła? Ja na to rzekłem: – Król się modlił podczas mszy w obozie z wojskami, a Krzyżacy drwili sobie z jego nabożeństwa i posłali mu dwa miecze do obrony z żartami i figlami. Za taką

pychę dopomógł Bóg, że padło mnóstwo Krzyżaków na tej wojnie. Po przegranej wojnie błagało króla tysiące ludu, który był dotąd pod panowaniem krzyżackim, aby im pozwolił pójść do kraju polskiego i tam żyć, pracować i umierać, bo Krzyżacy strasznie lud męczyli, wieś całe były spalone, kraj spustoszony. Otóż król zabrał tysiące ludu i jeńców 40.000 z sobą i przyprowadził do Tęczna, Sandomierza, Przemyśla i Lwowa, rozdał im pustki, a oni wystawili sobie wieś, nawet miasta w stronach tutejszych. – To może ci biedacy w lasach i w górach koło Dukli osiedli? – zapytali chłopci. – Tak, odpowiedziałem. Przed tą wojną, zrobił pan Zyndram hetman naprzód porządek z wsią swoją Lubatową, sprzedał ją biskupowi Maciejowi Janina z Przemyśla, a pieniądze wszystkie ofiarował na wojnę, wziął od biskupa błogosławieństwo, oddał się pod opiekę św. Stanisława, patrona parafii Lubatowa, wieś zaś Zręcin podarował zakonnikom Cystersom, aby prosili Boga i św. Stanisława, patrona tej parafii, o błogosławieństwo na wojnę, gdzie może każdy zginąć, i tak poszedł na wojnę i wdział, jak św. Stanisław objawił się wojakom przed bitwą i błogosławił ich. – A to dobry pan, ten rycerz Zyndram, fundator naszej wsi – westchnęli chłopci wszyscy. A czy wrócił zdrow z wojny? – pytali. – Wrócił – rzekłem – zdrow jak ryba i cały pod opieką Boga i św. Stanisława, przyprowadził tysiące ludu do Dukli; otóż król pozwolił jednemu założyć miasta Rymanów i Zarszyn i Mrzygłód, a inni poszli w lasy, wyrabali drzewa, założyli wieś i z miłości i wdzięczności dla rycerza Zyndrama, nazwali ją na pamiątkę wieczystą Zyndranowa. Wy, bracia chłopci pamiętajcie sobie imię fundatora wsi, życie razem w zgodzie Rusini i Polacy, módlcie się za duszę tego rycerza Zyndrama, opiekuna, ojca ludu, jak wam to przypominają wieś Zręcin, Zyndranowa, Lubatowa, Kopytowa i Stanowiska koło Dukli i Krosna. Ks. Michna.

Fragment książki Joanny i Jacka Koszcza: „Kalendarium zdarzeń różnych z Dukli i okolic, znalezionych w polskojęzycznej prasie codziennej i innych dokumentach z lat 1800 – 1939”. Zachowana oryginalna pisownia artykułu.

PROPINACYA

cz. I

Pierwszego dnia miesiąca lipca 2020 roku powrócił z prawej strony zadaszenia/pasażu przy parterze części frontowej (zachodniej) dukielskiego ratusza, w formie tablicy napis – **PROPINACYA**. Pierwsze dukielskie widokówki z początku XX stulecia posłużyły jako wzór do odtworzenia tego napisu, a obecnie można się zastanawiać co zacz ów napis miałby oznaczać. Należy wskazać, iż oprócz podanej lokalizacji wskazanego napisu, na innych dukielskich widokówkach z epoki, podobna reklama była też zlokalizowana na południowej ścianie dukielskiego ratusza; nad pierwszym po lewej stronie oknem parteru albo nad będącymi następnie drzwiami. A jedna z takich widokówek obrazuje nawet jednocześnie dwa takie napisy na zadaszeniu i nad oknem.

Propinacja (z grec. *pinein* - pić), w średniowieczu (łac. *propinatio*) oznaczała wystawienie czyli szynkowanie - sprzedaż detaliczną piwa, gorzałki i miodu oraz soli, pokarmów dla ludzi i obroku dla koni. To wyłączne prawo właściciela dóbr ziemskich do produkcji i sprzedaży napojów alkoholowych w obrębie jego dóbr oraz przywilej do sprowadzania takich trunków z innych miast czy terenów i czerpania z tego tytułu dochodów. Sprzedaż pańskiego trunku odbywała się w karczmie, w której obowiązywał zakaz sprzedaży napojów alkoholowych pochodzących z innych źródeł i wynikał sam przez się z nieograniczonej własności ziemi. Prawo to było wzmacniane o przymus propinacyjny, tj. zakaz zaopatrywania się w trunki mieszkańców danej miejscowości, w karczmach nie należących do jej właściciela. Zaopatrzone to zostało sankcją kar pieniężnych lub cielesnych bądź rzadziej o narzut propinacyjny, czyli obowiązek regularnego nabywania w karczmie dworskiej określonej ilości napojów alkoholowych. Należało to obok pańszczyzny do najcięższych powinności włościańskich, zwłaszcza tam, gdzie właściciel majątności ziemskiej wydierżawiał swe dobra lub prawa osobom trzecim, przeważnie izraelskiego pochodzenia lub sołtysom oraz karczmarzom. Jeżeli podany chłop nie wykupił narzuconej i „na-leżnej” mu ilości trunku, przypadająca na niego miarę wylewano w jego chałupie a on i tak za napój musiał zapłacić. Dochodziło do tego, że niejednokrotnie narzeczeni ze stanu włościańskiego nie chcieli zawierać ślubów z obawy przed płaceniem za narzucony przez właściciela dóbr z tej okazji

zbyt wysoki kontyngent alkoholu.

Jako prawo stanowe, propinacja ukształcona została w XVI i upowszechniona w XVII stuleciu; stanowiąc aż do wieku XIX, a w Galicji do początków wieku XX, istotną pozycję ogólnych wpływów finansowych w dobrach dominialnych. W Polsce pierwowzoru propinacji uchwalonej przez sejm w 1496 roku należy szukać w średniowieczu. Król Bolesław Chrobry fundując arcybiskupstwo gnieźnieńskie, obok szeregu różnych nadań, uposażył go w dziesięcinę z karczem. Nadane końcem XV wieku prawo propinacji znosiło obowiązek sprzedaży alkoholu w miastach królewskich, a dawało uprawnienia właścicielom ziemskim (*Nie wolno było do miast królewskich przywozić piwa z dóbr szlachty lub z innych miast. (...) wolno było szlachcie w mieście królewskim mieszkającej wyrabiać dla siebie trunki mocne, bez opłaty żadnej; lecz nie wolno ich było sprzedawać*). Król Stefan Batory w roku 1576 przyznał, co znalazło swój wyraz w *Volumina legum*, iż ziemie stanu rycerskiego są określone jako „*wolne zawsze ze wszemi pożytkami, któreby się na tych grunciech pokazywały*” i tym samym uznał wyłączne prawo dziedzica do dochodów propinacyjnych w obrębie jego dóbr, jako wyłącznie mu przysługujące.

Propinacja rozpowszechniła się znacznie w XVII wieku; w okresie szczytowym tzw. „złotej wolności szlacheckiej” i przerodziła się wówczas w monopol przysługujący temu stanowi. Dla wsparcia tak ukształtowanego prawa szlacheckiego, wykorzystywano poddaństwo chłopów zamieszkujących w posiadłościach ziemskich. Pod zagrożeniem surowych kar chłop miał zakaz picia alkoholu w innych karczmach; zakaz ten obejmował także sprowadzanie alkoholu na własny użytek z obcych karczm i gorzelni lub browarów. W średniowieczu w karczmie wszystkie stany były równe; chłop i mieszczanie przy jednym stole siedzieli ze sobą, chociaż ci ostatni głównie w swoich domach dokonywali spożycia napojów alkoholowych. Popijając głównie wówczas piwo i miód, pogrywano przy tym w kości. W połowie XV wieku w polskich karczmach zaczęła pojawiać się wódka, zwana też gorzałką, wcześniej nie będąca trunkiem tam oferowanym. Jednak nie wytwarzano jej jak obecnie ze zboża (ziemniaki w Polsce nie były jeszcze wówczas znane), gdyż uważano to za grzech. Z czasem wódka wyprzedziła ulubione trunki spożywane

w Polsce, jakimi były dotychczas piwo i miód pitny, zastępując je jako najpopularniejszy alkohol serwowany w karczmach, które były miejscem gdzie nie tylko pito trunki. Szynkarz prowadził zazwyczaj także sklep z mięsem i innymi produktami spożywczymi oraz sprzedawał też owies i siano. Był niejednokrotnie również pachciarzem dworskim, załatwiającym wszelkie interesy pomiędzy dworem i wsią, mając z tego odpowiednią prowizję liczoną przeważnie od obu stron transakcji.

Należność za ustalone kontyngenty trunków i ewentualne zaległości z tytułu prawa propinacji ciężące na chłopach traktowane były jako zaległości w zapłacie danin publicznych i ich egzekucja często kończyła się zajęciem majątku dłużnika, jeśli takowy był posiadany. Jeżeli zdarzyła się sytuacja, że dwór miał zapłacić chłopu za jego pracę lub inne świadczenia, płacił nie gotówką lecz asygnatami na pobór alkoholu z pańskiej karczmy. Piwa bywały głównie rodzimej, miejscowej produkcji; spożywano także piwa importowane z ościennych państw, a nawet sprowadzano piwa angielskie. Piwo warzone dla zamożnej klienteli wyrabiano głównie z pszenicy, a dla chłopów wyrabiano je z gorszych gatunków zbóż, takich jak owies, tatarska czy z jeżyny. Nie był znany wówczas proces pasteryzacji piwa, które było napojem mętłym, bez klarowności znanej z obecnych czasów, a w transporcie nie zawsze zapewniało szczelne zamknięcie pojemnika; należało je spożywać w przeciągu niedługiego okresu czasu po wyprodukowaniu i dlatego nie mogło być transportowane na większą odległość. Wino sprowadzano w największej ilości z Węgier ale też z odleglejszych krain takich jak Włochy, Francja, Hiszpania czy z krajów niemieckojęzycznych. Wina pite były głównie na dworze królewskim w Krakowie i dwo-

► rach magnackich, a nie w karczmach. Z handlu winem w XVII wieku słynęła też Dukla, w której do dnia dzisiejszego pod kamienicami i płytą rynku zlokalizowane są piwnice, w których składowano niegdyś beczki z winem węgierskim pochodzącym głównie z rejonu Tokaju.

Jako, że prawo i godność zakazywały szlachcie i klerowi wchodzenia do karczm, musieli oni się posługiwać innymi ludźmi, którzy prowadzili dla nich interes. Oddawali oni zatem karczmy w dzierżawę arendarzom. Grupą, która szczególnie zainteresowana była tego typu procederem byli Żydzi, którzy z czasem opanowali niemal na wyłączność ten sektor handlu. Żyd-arendarz stał się dla szlachty i kleru osobą płacącą tenutę dzierżawną za prowadzoną karczmę. W imieniu dworu trudnił się obok wyłączności sprzedaży trunków, także obsługą monopolu sprzedaży soli i na przednówku zboża, a także dzierżawił przeważnie powierzone mu prawo prowadzenia młyna.

Po pierwszym rozbiórce Polski, w 1789 roku władze austriackie w Galicji zakazały Żydom prowadzenia karczmy i dodatkowo osiedlania się ich na wsi, jeśli nie trudnili się rolnictwem lub rzemiosłem. W roku 1848 zakaz ten został zniesiony i szlachcie w ramach propinacji zezwolono na odpłatne udostępnianie karczmy. W Dukli w połowie XIX wieku właściciel ziemski Cezar hrabia Męciński, a potem z biegiem czasu jego syn Adam, też mieli takiego zaufanego arendarza w osobie Mojżesza (Mojsie) Ehrenreicha, który dzierżawił ratusz w rynku, w którym prowadził karczmę (w latach około 1880-1891 znajdował się tam nawet dom zajezdny dukielskiej poczty). To tłumaczy umieszczenie na dukielskim ratuszu tablicy z napisem PROPINACYA, skoro w tym budynku należącym do Męcińskich i dzierżawionym przez Żyda Ehrenreicha i później innych izraelitów, wykonywano to właśnie prawo. W krótkim przeciągu

czasu budynki położone w dukielskim rynku i przy pobliskich ulicach przeszły w ręce izraelitów, którzy dzięki swej zaradności i zapobiegliwości oraz wzajemnym popieraniu swej nacji, przewłaszczyli na swoją rzecz w drodze pożyczek pod zastaw i podawaniu trunków na kredyt, intratne nieruchomości położone w centrum miasteczka, podobnie jak w innych pobliskich miejscowościach. Przy pomocy wódki i procesów wekslowych za kredytowane trunki z kontyngentu, który chłop musiał wykupić, pozbawiali się oni niejednokrotnie na licytacjach z ziemi i dorobku życia, zadłużonych chłopów. Karczmarze próbowali oszukiwać nie tylko swą klientelę ale też niekiedy właścicieli karczem, które mieli w arendzie głównie od szlachty. Karczmarzom łamiącym monopol propinacyjny groziły surowe kary, jednak nie odstraszało to rządnych zysku oszustów od osiągnięcia nienależnego zysku.

W Galicji projekt zmian dotyczących propinacji przygotowany był w roku 1866, ale złożona wtedy propozycja reformy była niechętnie przyjęta przez szlachtę; więc co roku zgłaszano kolejne nowe projekty reformy w tym zakresie. Nowa ustawa propinacyjna uchwalona w maju 1875 roku przez Sejm Krajowy we Lwowie, była połączeniem prywatnego interesu szlachty z nieuchronną koniecznością zmian. Wprowadzono wówczas zniesienie wyłączności wyrobu trunków, które miało obowiązywać dopiero od wejścia ustawy w życie w roku 1884, nakładając jednocześnie specjalne opłaty na wszystkich nowych producentów wyrobów alkoholowych. Ustawa ta znosiła prawo wyszynku, przy czym dotychczas z tego prawa korzystali uprawnieni, mogli czerpać z niego dochód jeszcze przez 35 lat od przyjęcia ustawy, tj. do roku 1910. Ponadto ustawa gwarantowała także po roku 1910 właścicielom realności, z którymi połączone było prawo propinacji lub właści-

ciom prawa wyszynku, możliwość dalszego podawania „gorących napojów” w jednym szynku. Była to swoista forma rekompensaty za zniesienie dotychczasowego przywileju, albowiem w małych miejscowościach, w których mógł

się utrzymać tylko jeden wyszynk, w praktyce prawo to nie uległo znaczącej zmianie.

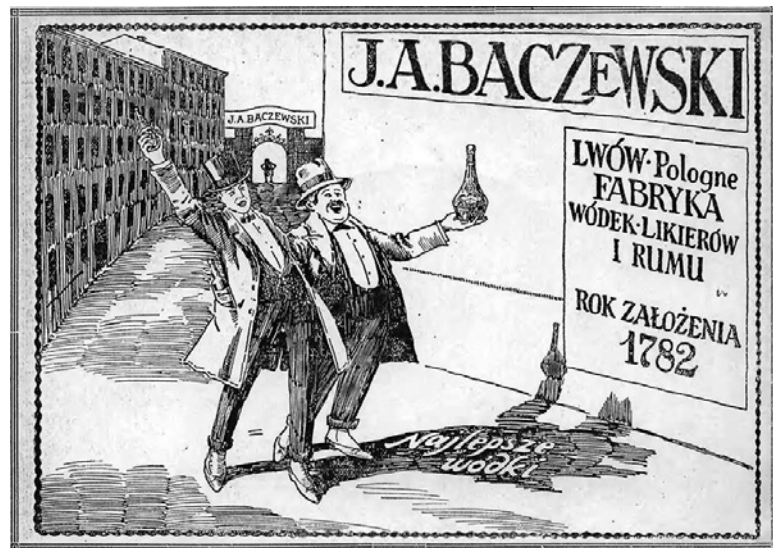
Z dzierżawcami prawa propinacji prowadzącymi karczmy zawierano umowy różnego typu, jednak kilka kwestii we wszystkich umowach było traktowanych jednakowo i niezwykle rygorystycznie. Warto przytoczyć dwa typowe zapisy, z których pierwszy spełniał jeden z wymogów ustawy przeciw opilstwu, którą w Galicji wydano 19 lipca 1877 roku (podczas gdy inne kraje miały takie ustawy od dziesiątków bądź – jak Szwabia – od setek lat, bo od 1652 r.), a drugi stał na straży interesów dziedzica i dotyczył Zakopanego i okolic, gdzie Władysław hrabia Zamoy-ski, skąd inną wielce zasłużony dla Gminy Tatrzańskiej, miał swe włości:

„*Bezwarunkowo obowiązany Pan jesteś w niedziele i święta, w czasie sumy i nieszpór lokalności swoje zamykać i w tym czasie nikt z gości, z wyjątkiem podróżnych, w lokalach Jego znajdować się nie śmie, a to pod grzywną od 1 do 10 złr. na rzecz Kościoła zapłacić się mającą.*”

„*Nie wolno Panu pod żadnym pozorem, nawet na użytek domowy skądinąd trunków sprowadzać, a to pod utratą kaucyi [...] oraz pod utratą prawa uzyskania pozwolenia na wyszynk raz na zawsze i natychmiastowego odebrania Mu dotychczasowego pozwolenia.*”

Latem 1888 roku do Wiednia - stolicy monarchii habsburskiej, zjechało wielu ziemian z galicyjskiej prowincji. „*Tyle szlachty polskiej nie było tam od czasu odsieczy Wiednia w 1683 roku*” – pisał korespondent prasowy ksiądz Michał Czerwiński w Przeglądzie Powszechnym. Przy okazji do Wiednia zjechała też wielka ilość galicyjskich chałasiarzy, którzy protestowali, grożąc cesarzowi rewolucją, jeśli ten nie zaniecha zamachu na ich odwieczne prawo arendy karczm od szlachty. Przyczyną najazdu było uchwalenie przez parlament Austro-Węgier przepisów przewidujących czterokrotny wzrost podatków od sprzedaży wódki. Planowano też wzmiankowane zniesienie przynależnego odwiecznie szlachcie prawa wyszynku i przekazanie go państwu. Nowe uregulowania prawne miały być wprowadzane w życie stopniowo, a przewidywane kwoty odszkodowań osiągnąć miały dziesiątki milionów florenów (złotych reńskich). Zamiar ten wywołał jednak gwałtowną reakcję polskiego ziemiaństwa. Od pokoleń produkcja alkoholu była głównym źródłem dochodów galicyjskiej szlachty, dostarczając prawie połowę wytwarzanego w monarchii spirytusu. Produkcja ziemniaków i zbóż, z których wytwarzano spirytus,

ciąg dalszy na str. 23 ►

Burmistrz Dukli działając na podstawie art.38 ust.1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r, poz. 1990), § 3 ust.1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2014 r., poz.1490) **o g ł a s z a**

II przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność mienia komunalnego Gminy Dukla:

- **działka nr 3047 o powierzchni 0,19 ha położona w Równem**, objęta Księgą Wieczystą nr KS1K/00064048/7, zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położona jest w terenie oznaczonym symbolem „RM1”- teren zabudowy zagrodowej- ok. 98% i „KDL1/2”- droga publiczna- ok. 2%. Działka znajduje się przy ulicy Zenona Staronia, w sąsiedztwie z budynkami mieszkalnymi. Nieruchomość jest wolna od obciążeń.

Termin do złożenia wniosku przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust.1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r., poz. 1990) upłynął dnia 5 stycznia 2021 r.

I przetarg zorganizowany w dniu 10 marca 2021 r. na w/w nieruchomość zakończył się wynikiem negatywnym.

Cena wywoławcza wynosi 40 000,00 zł (wartość netto)

wadium na w/w nieruchomość wynosi - 4 000,00 zł.

Do kwoty ustalonej w przetargu doliczony zostanie obowiązujący podatek VAT od towarów i usług.

Gospodarstwo ogrodnicze
OLA

Cergowa 222

(koło firmy TransBieszczady)

*Oferuje kwiaty ogrodowe,
balkonowe, hortensje,
sadzonki warzyw.*

Tel. 606 782 467, 693 226 246

Przetarg odbędzie się dnia 1 czerwca 2021 r. o godz. 9⁰⁰ w pok. Nr 304 znajdującym się w siedzibie Urzędu Miejskiego w Dukli. W przetargu mogą brać udział osoby fizyczne i osoby prawne, jeżeli wpłacą wadium w określonej wyżej wysokości.

Wadium w pieniądzu należy wpłacić do dnia 26 maja 2021r. - na konto nr: 13 1130 1105 0005 2141 2520 0038 Bank Gospodarstwa Krajowego. Za dzień wniesienia wadium uważa się datę wpływu środków na konto Gminy Dukla.

Przy wpłacaniu wadium należy podać numery i położenie nieruchomości.

Wpłacone wadium zostanie:

- zaliczone na poczet ceny nabycia, jeżeli osoba wpłacająca wadium wygra przetarg

- zwrócone, jeżeli osoba wpłacająca wadium nie wygra przetargu w terminie 3 dni po zamknięciu przetargu.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest okazanie komisji przetargowej:

- w przypadku osób fizycznych - dowód tożsamości

- w przypadku osób prawnych - aktualny wypis z rejestru właściwy dla danego podmiotu, pełnomocnictwo, dowody tożsamości osób reprezentujących dany podmiot.

Przetarg jest ważny bez względu na liczbę uczestników, jeżeli chociaż jeden uczestnik przetargu zaoferował co najmniej jedno postąpienie powyżej ceny wywoławczej.

W przypadku, gdy nabywcą nieruchomości ustalony zostanie cudzoziemiec w rozumieniu ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r. Nr 167, poz. 1758 z późn.zm.), do zawarcia umowy notarialnej sprzedaży nieruchomości nabywca winien przedłożyć zezwolenie, jeżeli uzyskanie zezwolenia wynika z przepisów cytowanej wyżej ustawy.

Jednocześnie informuję, że nie przystąpienie do zawarcia umowy notarialnej w ustalonym terminie powoduje przepadek wpłaconego wadium.

Nabywca przy spisywaniu notarialnej umowy kupna-sprzedaży winien liczyć się ze skutkami art. 37 a (prawo pierwokupu) ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 r., poz. 6 ze zmianami).

Burmistrz Dukli zastrzega sobie prawo odwołania przetargu z uzasadnionych przyczyn.

Wszelkie koszty związane z nabyciem nieruchomości ponosi nabywca.

Szczegółowe informacje odnośnie w/w nieruchomości można uzyskać w pok. nr 106 Urzędu Miejskiego w Dukli lub pod nr telefonu (13) 432 91 13.

230. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 27 listopada 2020 roku przyjął uchwałę w sprawie ustanowienia roku **2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja**, jako ważnego elementu pamięci zbiorowej, oddając hołd wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego aktu. Za uchwałą głosowało 446 posłów, 1 był przeciw, 4 wstrzymało się od głosu.

„Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, świadomy znaczenia Konstytucji 3 Maja jako ważnego elementu pamięci zbiorowej, oddając hołd wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego wiekopomnego aktu - myślicielom politycznym, posłom na Sejm Czteroletni, przedstawicielom ówczesnego obozu patriotycznego oraz pokoleniom Polaków, których niezłomna walka pozwoliła na przetrwanie lat niewoli i odzyskanie niepodległości, zachęca do refleksji nad dziedzictwem Konstytucji 3 Maja wspólnie i ustanawia rok 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja” - głosi przyjęta przez Sejm uchwała.

Uchwalona 3 maja 1791 roku na Sejmie Czteroletnim ustawa regulująca ustrój prawny Rzeczypospolitej Obojga Narodów była pierwszą w Europie i drugą na świecie, po konstytucji Stanów Zjednoczonych z 1789 roku, nowoczesną konstytucją. Wprowadzała w Rzeczypospolitej ustrój monarchii konstytucyjnej – zachowywała stanowiącą strukturę społeczeństwa, ale otwierała perspektywy dalszych przekształceń systemu państwowego. Na jej podstawie przyjęto monteskiuszowski podział władz (trójpodział władzy) na **prawodawczą, wykonawczą i sądowniczą**, a także zniesiono m.in. liberum veto, konfederacje i wolną elekcję. Konstytucja 3 maja obowiązywała jedynie przez 14 miesięcy, była wielkim osiągnięciem narodu polskiego chcącego zachować niezależność państwową oraz zapewnić możliwość rozwoju gospodarczego

i politycznego kraju. Miała zapobiec nieuchronnemu upadkowi Rzeczypospolitej Obojga Narodów. W pracach nad nią udział mieli: Stanisław Małachowski, Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic, Ignacy Potocki, Stanisław August Poniatowski oraz Scipione Piatzeli. Niestety nie powstrzymała kolejnych rozbiórów Polski.

Oryginał rękopiśmienny Konstytucji 3 maja początkowo był przechowywany w Wilanowie w zbiorach Archiwum Publicznego Potockich zgromadzonych przez Stanisława Kostkę Potockiego, uczestnika obrad Sejmu Czteroletniego. W latach 70. XIX wieku na mocy umów rodzinnych archiwum zostało przekazane do podkarskich Krzeszowic, a po 1945 roku powróciło do Warszawy i znalazło się w Archiwum Głównym Akt Dawnych.

Krystyna Boczar-Różewicz

Źródło: Internet

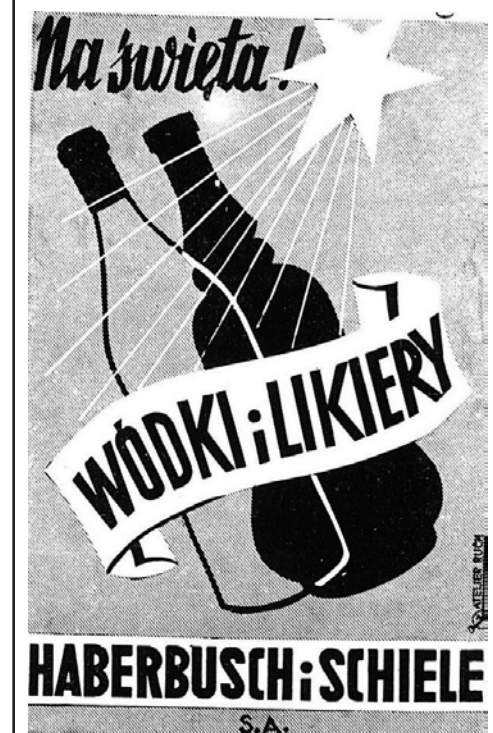
PROPINCYA

► *dokończenie ze str. 21*

udawała się na ogół w Galicji, a tania siła robocza w połączeniu z przysłowiową „nędzą galicyjską”, dodatkowo powodowała niskie koszty produkcji, a tym samym opłacalność przedsięwzięcia.

Prawo propinacji w Galicji było wygaszane stopniowo, licząc od podjęcia wzmiankowanej ustawy przez parlament, w kolejnych latach, na skutek zabiegów galicyjskich szynkarzy stowarzyszonych w Centralnym Związku Krajowym Gospodnio-Szynkarskim. Wynikające z ustawy krajowej z dnia 4 lipca 1899 roku, posiadanie jako własne lub dzierżawione, prawo do poboru opłat konsumpcyjnych od wina, moszczu winnego i owocowego (konsum winny) oraz opłat od spirytusu, wódek, koniaku, rosolisów, rumu i piwa (konsum propinacyjny) stwarzało szerokie możliwości wyszynku napojów alkoholowych i osiągania związanych z tym zysków. Przy organizacji sprzedaży alkoholu, odbywało się ono głównie w lokalu poprzez wyszynk, czy poprzez sprzedawców detalicznych (bez prawa wyszynku). Celem było osiągnięcie jak największej sprzedaży alkoholu i związany z tym zysk. W związku z przewidzianym ustaniem propinacji z końcem roku 1910, po tym czasie miały wejść w życie nowe regulacje prawne z ustawy przemysłowej i ustawa o koncesjach szynkarskich.

Opracował: Janusz Kubit
cdn.

Savoir - vivre pszczelarstwa

Maj w Polsce jest uważany za najpiękniejszy miesiąc. Przyroda eksploduje zielenią i kwiatami. Oczywiście, takie owady jak pszczoły muszą z tego bogactwa skorzystać. Dzięki powszechnie dostępnemu pokarmowi następuje rozwój rodziny pszczelej. Dochodzi ona do dojrzałości i może się rozmnożyć. Ktoś słusznie zauważy, że jak to się rozmnożyć? Pszczoły cały czas się rodzą niemalże od początku marca i przybywa ich i przybywa. Tak, pszczoły rozmnażają się płciowo jako poszczególne osobniki. Matka pszczela, jedyna płodna samica w ulu, wylatuje na lot godowy i tam kopuluje z wieloma samcami, zwanymi trutniami. Dzięki temu pojawiają się w ulu osobniki i rodzina trwa. Jednakże, jak wiadomo powszechnie, pojedyncze pszczoły nie są w stanie przetrwać bez rodziny dłużej niż kilka dni. Świat pszczół rozwiązał tę trudność w ten sposób, że rodzina pszczela dzieli się i wychodzi i jest to tak zwany rój. Pszczoły bez wiedzy matki, ale z jajka przez nią złożonego, wychowują młodą matkę. Matki pszczele nie tolerują drugiej matki. Niechęć matek w stosunku do siebie występuje także pomiędzy matkami spokrewnionymi. Matka córka, bez chwili zastanowienia zażądli matkę. Nie ma litości w tym przypadku również dla matek sióstr. Pszczoły robotnice nie mieszają się w sprawy matek chyba, że do ula zaleci inna matka, nie wychowana w tym ulu, to pszczoły z automatu ją mordują. Więc „stara” matka ratując swe życie za-

biera najlepsze pszczoły i ucieka z ula. Tak powstaje rój. Wiąże się on w pobliżu ula, bo tu matce nie zagraża matka konkurentka. Rodzina wysyła pszczoły zwiadowczynie, których zadaniem jest znaleźć miejsce na dom. W tym czasie pszczelarz ma czas na zebranie roju. Jeżeli nie wykorzysta tego czasu to zwiadowczynie wrócą do roju i rodzina podejmie decyzję nad wyborem miejsca. Gdy już to robi, rozwiązuje rój i udaje się do nowego domu. Natura tak to sprytnie wymyśliła, że pszczoły rojowe zapominają lokalizację ula macierzystego i nawet osadzone obok niego w nowym ulu nie wracają do poprzedniego. W każdym innym wypadku, jeżeli pszczoły znajdą się w mniejszej odległości od ula rodzimego niż 3 km to wrócą.

W dawnym pszczelarstwie rój był postrzegany przez pszczelarzy jako dar niebios. Pszczelarz otrzymywał nową rodzinę gotową od zaraz do pracy. Jednak jak nauczyliśmy się hodować matki oraz je podmieniać to zmieniło się również spojrzenie na sprawę rojliwości. Pszczelarze uważają obecnie, że rójka wyłącza z produkcji ul macierzak. Schwytanie roju to nie jest taka pewna sprawa. Więc można stracić najlepsze pszczoły z ula. Rój jak i macierzak wymagają ciągłej troski pszczelarza, niemal do końca sezonu.

Rój pszczół u postronnych osób wywołuje lęk. Tak wielka ilość pszczół po prostu robi wrażenie. Chociaż roje na ogół zachowują się łagodnie i nie niepokojone

nic nikomu nie robią. Jednak nie można wykluczyć ryzyka pożądlenia. Co zrobić jak na naszej działce chwilowo uwiąże się rój? Powiadomić zaprzyjaźnionego pszczelarza. On zbierze go fachowo i bez zbędnego ryzyka. Zaopiekuje się nim, albo znajdzie nowy dom. Według prawa pszczelarz ma prawo wejść na posesję w celu zebrania swojego roju, ale musi to zrobić tak aby nie wyrządzić strat. Jeżeli nie da się tego uczynić bezszkodowo, zawsze będzie szukał porozumienia. Czas przez jaki ma takie uprawnienia wynosi trzy dni od wyjścia roju. Także jeśli ktoś inny zbierze rój to przez trzy dni nie może rościć sobie praw do niego i jeżeli pojawi się właściciel musi go wydać. Może natomiast zażądać gratyfikacji za zdjęcie roju. W praktyce szanujący się pszczelarz nigdy nie zażąda takiej gratyfikacji. Chyba, że sam musiał ponieść koszty, to tylko ich zwrotu. Natomiast szanujący się właściciel roju sam oferuje formę gratyfikacji bez konieczności przypomnienia o tym, a zbierający powinien odmówić. Jak widać pszczelarstwo też ma swój savoir-vivre. Taka kurtuazja ma swoje praktyczne uzasadnienie. Dzisiaj ja zbieram twój rój, ale jutro ty możesz zebrać mój.

Witold Puz
Koło Pszczelarzy w Dukli
WZP w Rzeszowie

Prawo przy porannej kawie ...

Wezwania do czynności procesowych w postępowaniu administracyjnym

Zgodnie z art. 50 ustawy- Kodeks postępowania administracyjnego, organ administracji publicznej może wzywać osoby do udziału w podejmowanych czynnościach i do złożenia wyjaśnień lub zeznań **osobiście, przez pełnomocnika, na piśmie lub w formie dokumentu elektronicznego**, jeżeli jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy lub dla wykonywania czynności urzędowych. Przywołując wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, sygn. akt VII SA/Wa 767/18 z dnia 12 grudnia 2018 r., należy stwierdzić, iż przepis art. 50 § 1 k.p.a. jest przepisem kompeten-

cyjnym o charakterze fakultatywnym, a nie obligatoryjnym. Oznacza to, że organ może wzywać określone przez siebie osoby do udziału w postępowaniu, ale nie ma takiego obowiązku. Jeśli działając na podstawie ww. przepisu wystosuje do określonej osoby, to taka osoba trzecia ma obowiązek stawić się w organie i dokonać określonych czynności, na przykład złożyć wymagane oświadczenie. Ze wskazanego przepisu wynika jednak obowiązek obywatela oraz uprawnienie, a ściślej mówiąc kompetencja (upoważnienie) organu administracji publicznej do działania, a nie odwrotnie.

Wezwanie może być skierowane do **każdego podmiotu**, który może dostarczyć niezbędnych wiadomości o faktach koniecznych dla biegu postępowania lub załatwienia sprawy. Organ obowiązany jest jednak dołożyć starań, aby **zadośćuczynienie wezwaniu nie było uciążliwe**. W przypadkach, w których osoba wezwana nie może stawić się z powodu choroby, kalectwa lub innej niedającej się pokonać przeszkody, organ może dokonać określonej czynności lub przyjąć wyjaśnienie albo przesłuchać osobę wezwaną w miejscu jej pobytu, jeżeli pozwalają

Wypalanie traw jest nielegalne!

Przełom zimy i wiosny to okres, w którym odnotowuje się zwiększoną liczbę pożarów traw, trzcinowisk lub pozostałości po zeszłorocznych zbiorach. Palące się w niekontrolowany sposób suche pozostałości roślinne mogą stanowić poważne zagrożenie pożarowe, jeśli w pobliżu znajdują się lasy, budynki mieszkalne lub gospodarcze albo zakłady przemysłowe. Unoszący się dym może również spowodować zagrożenie na drodze, wynikające z nagłego ograniczenia widoczności uczestnikom ruchu.

Ryzyko, jakie niesie ze sobą wypalanie traw na łąkach i nieużytkach rolnych, jest ogromne. Nieuwaga, nagła zmiana kierunku wiatru lub niekorzystne ukształtowanie terenu mogą spowodować pożar, którego opanowanie możliwe będzie jedynie przez jednostkę Straży Pożarnej. Ofiarami ognia lub dymu mogą być nie tylko ludzie, ale też dziko żyjące zwierzęta, a ziemia na „wypaleniskach” staje się jałowa.

WYPALANIE TRAW JEST NIEDOZWOLONE!

Zwalczanie powyższego procederu stanowiącego niewątpliwie naruszenie porządku prawnego jest jednym z zadań Policji, która na mocy art. 2 ustawy o Policji (Dz.U. z 2020 r. poz. 360, z późn. zm.) obowiązana jest do ochrony życia i zdro-

wia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, a także wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz ścigania ich sprawców. Tym samym Policja „z urzędu” reagować będzie na wszelkie przejawy łamania obowiązującego prawa.

Zgodnie z art. 124 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz.55) „zabrania się wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów”. Przy czym dla wzmocnienia cytowanego zakazu, ustawodawca przewidział przepis karny określony w art. 131 pkt 12 „kto wypala łąki, pastwiska, nieużytki, rowy, pasy przydrożne, szlaki kolejowe, trzcinowiska lub szuwały - podlega karze aresztu albo grzywny”. Należy również wskazać przepis art. 30 ust. 3 pkt. 1 – 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1463, z późn. zm.), zgodnie z treścią którego „w lasach oraz na terenach śródlęsnych, jak również w odległości do 100 m od granicy lasu, zabrania się działań i czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo, a w szczególności:

- rozniecenia ognia poza miejscami wyznaczonymi do tego celu przez właściciela lasu lub nadleśniczego;
- korzystania z otwartego płomienia;
- wypalania wierzchniej warstwy gleby i pozostałości roślinnych.”

Za naruszenie przepisów przeciwpożarowych grożą surowe sankcje.

Wyczerpanie znamion wykroczenia z art. 82 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2021 r. poz. 281) zagrożone jest karą aresztu (od 5 do 30 dni), grzywny (od 20 do 5000 zł) albo nagany. Natomiast sprawca przestępstwa z art. 163 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1444, z późn. zm.) sprowadzający „zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, mające postać pożaru, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10” – w przypadku śmierci człowieka lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu wielu osób, sprawca podlegać będzie karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. W kontekście analizowanej problematyki istotny wydaje się również zapis art. 181 § 1 Kodeksu karnego sankcjonujący przypadki spowodowania zniszczeń w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, których to sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Apelujemy o rozsądek!

Za większość pożarów traw i nieużytków rolnych odpowiedzialny jest człowiek!

**Widzisz pożar?
Alarmuj! Reaguj!
Dzwoń pod numer alarmowy 112!**

**Opracował Bartosz Szczepanik
Źródło: Biuro Prewencji KG**

na to okoliczności, w jakich znajduje się ta osoba.

W myśl wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu, sygn. akt II SA/Wr 89/20 z dnia 12 maja 2020 r. to organ administracji decyduje, jakie informacje i dokumenty są niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy. Kolejny wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego, sygn. akt II OSK 2166/17 z dnia 4 lipca 2019 r., podkreśla, że np. wezwanie do okazania zdjęć (prywatnych) nie mieści w zakresie normy prawnej wynikającej z art. 88 § 1 k.p.a. Okazanie zdjęć nie jest równoznaczne z okazaniem przedmiotu oględzin, ani nie stanowi o udziale w innej czynności urzędowej.

Wezwany do udziału w czynnościach i do złożenia wyjaśnień lub zeznań może być osoba fizyczna. Nie ma przeszkód we wzywaniu do złożenia wyjaśnień na piśmie lub przez pełnomocnika także osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, ewentualnie osób pełniących funkcje or-

ganu osoby prawnej lub jednostki albo będących ich przedstawicielem, do udziału w podejmowanych czynnościach albo złożenia wyjaśnień lub zeznań osobiście.

Od wezwania należy odróżnić zawiadomienie, w którym organ administracji publicznej **informuje** określone osoby o zamierzonych czynnościach w toku postępowania. Adresat zawiadomienia nie jest jednak zobowiązany do wzięcia udziału w tych czynnościach, w związku z tym nie jest dopuszczalne stosowanie środków przymusu wobec osoby, która mimo zawiadomienia nie wzięła udziału w danej czynności postępowania.

Zgodnie z art. 51 ustawy- Kodeks postępowania administracyjnego, do osobistego stawienia się wezwany jest obowiązany tylko w obrębie gminy lub miasta, w którym zamieszkuje albo przebywa. Obowiązek osobistego stawiennictwa dotyczy również wezwanego, zamieszkałego lub przebywającego w sąsiedniej gminie albo mieście. Gmina lub miasto, w którym wezwany zamieszkuje albo przebywa, to miejsce, w którym wezwany ma miejsce

zamieszkania lub pobytu w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Organ wzywający może zatem dokonać wyboru gminy lub miasta, jeżeli wezwany ma miejsce zamieszkania i miejsce pobytu w miejscowościach położonych na obszarze różnych gmin (miast).

W toku postępowania organ administracji publicznej zwraca się do właściwego terenowego organu administracji rządowej lub organu samorządu terytorialnego o wezwanie osoby zamieszkałej lub przebywającej w danej gminie lub mieście do złożenia wyjaśnień lub zeznań albo do dokonania innych czynności, związanych z toczącym się postępowaniem. Organ prowadzący postępowanie oznaczy za razem okoliczności będące przedmiotem wyjaśnień lub zeznań albo czynności, jakie mają być dokonane.

Jak wskazuje art. 54 ustawy- Kodeks postępowania administracyjnego w wezwaniu należy wskazać: **nazwę i adres organu wzywającego; imię i nazwisko wzywanego; w jakiej sprawie oraz w jakim charakterze**

ciąg dalszy na str. 26 ►

Prawo przy porannej kawie

► dokończenie ze str. 25

i w jakim celu zostaje wezwany; czy wezwany powinien się stawić osobiście lub przez pełnomocnika, czy też może złożyć wyjaśnienie lub zeznanie na piśmie lub w formie dokumentu elektronicznego; termin, do którego żądanie powinno być spełnione, albo dzień, godzinę i miejsce stawienia się wezwanego lub jego pełnomocnika; skutki prawne niezastosowania się do wezwania.

W sprawach niecierpiących zwłoki wezwania można dokonać również telefonicznie albo przy użyciu innych środków łączności, z podaniem danych wymienionych w art. 54 § 1 oraz imienia, nazwiska i stanowiska służbowego pracownika organu wzywającego. Takie wezwanie powoduje skutki prawne tylko wtedy, gdy nie ma wątpliwości, że dotarło do adresata we właściwej treści i w odpowiednim terminie.

Osobie, która stawiała się na wezwanie, przyznaje się koszty podróży i inne należności ustalone zgodnie z przepisami zawartymi w dziale 2 tytułu III ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Dotyczy to również kosztów osobistego stawiennictwa stron, gdy postępowanie zostało wszczęte z urzędu albo gdy strona bez swojej winy została błędnie wezwana do stawienia się. Żądanie przyznania należności należy zgłosić organowi administracji publicznej, przed którym toczy się postępowanie, przed wydaniem decyzji, pod rygorem utraty roszczenia.

Zgodnie z art. 88 ustawy- Kodeks postępowania administracyjnego, kto, będąc obowiązany do osobistego stawienia się (art. 51), mimo prawidłowego wezwania nie stawił się bez uzasadnionej przyczyny jako świadek lub biegły albo bezzasadnie odmówił złożenia zeznania, wydania opinii, okazania przedmiotu oględzin albo udziału w innej czynności urzędowej, może być ukarany przez organ przeprowadzający dowód grzywną do 50 zł, a w razie ponownego niezastosowania się do wezwania - grzywną do 200 zł. Na postanowienie o ukaraniu grzywną służy zażalenie. Organ, który nałożył karę grzywny, może na wniosek ukaranego, złożony w ciągu siedmiu dni od daty otrzymania zawiadomienia o ukaraniu, uznać za usprawiedliwioną nieobecność lub odmowę zeznania, wydania opinii albo okazania przedmiotu oględzin i zwolnić od kary grzywny. Na odmowę zwolnienia od kary służy zażalenie.

Natalia Belcik
Radca prawny

W krainie rondla i patelni

Sypane ciasto drożdżowe

Składniki:

- 100 g drożdży
- 1 szklanka cukru
- 1 cukier waniliowy
- 4 jajka (roztrzone)
- 1 szklanka oleju
- 3/4szklanki mleka
- 4 szklanki mąki
- Szczypta soli
- Opcjonalnie drobne owoce (truskawki, jagody itp.)

Kruszonka:

- 50 g masła lub margaryny
- 1/2 szklanki mąki
- 1/3 szklanki cukru

Wykonanie:

- Na dno szerokiej miski pokruszyć stopniowo całe drożdże
- Wysypać na nie równomiernie cukier
- Wylać na to, też równomiernie, jajka
- Potem tak samo olej
- Potem letnie mleko
- Potem przesianą mąkę
- I szczyptę soli
- Pozostawić na 4 godziny przykryte lnianą ściereczką
- Zrobić kruszonkę (rozpuścić masło, wystudzić i zmieszać z mąką i cukrem)
- Potem krótko zamieszać zawartość miski z ciastem
- Wyłożyć dużą blaszkę papierem do pieczenia
- Rozłożyć ciasto równomiernie na blaszce
- Posypać kruszonką
- Piec około 50 minut w temperaturze 180 stopni

Uwagi:

Najważniejsze, aby zachować podaną kolejność składników i rozkładać je równomiernie w szerokiej misce. Drożdże wtedy zrobią swoją robotę i po 4 godzinach leżakowania pokażą pianę na cieście.

Zawsze wychodzi :)

Smacznego!

Sprzątanie Mszany

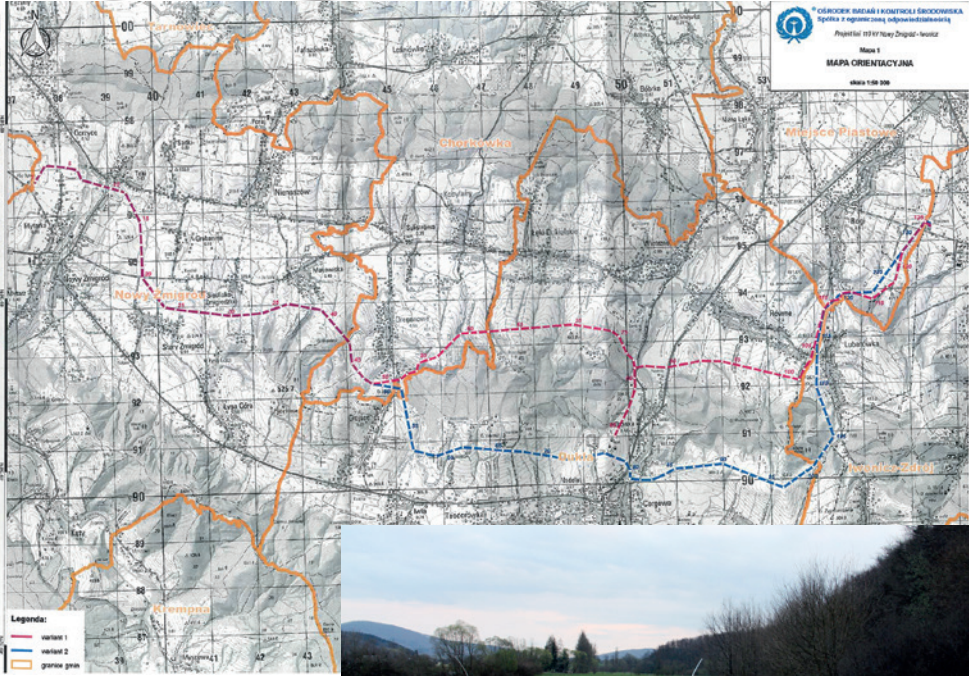
Fot. Ewa Kaczmarska-Więckowska

Budowa linii wysokiego napięcia 110 kV

Prace w Zboiskach

Przebieg linii wysokiego napięcia przez gminę Dukla i gminy z nią sąsiadujące

Fundament do słupa linii wysokiego napięcia

I Żeński Turniej o puchar dyrektora MOSiR Dukla

MOSiR Dukla I

MOSiR Dukla II

Dukla.pl zamieszcza różne formy reklam. Aktualny cennik:

Moduł Format reklamy	Reklama czarno-biała na okres 6. miesięcy Cena netto w zł	Reklama czarno-biała na okres 1 miesiąca Cena netto w zł	Reklama kolorowa na okres 6. miesięcy Cena netto w zł	Reklama kolorowa na okres 1 miesiąca Cena netto w zł
A-4	250	60	600	150
1/2 A-4	150	30	300	70
1/4 A-4	75	20	150	50
1/8 A-4	30	15	100	30
1/16 A-4	20	10	75	15

Do każdej ceny netto doliczony będzie podatek VAT w wysokości 23%. Wszystkie krótkie ogłoszenia niekomercyjne, z ofertami pracy lub osób poszukujących pracy umieszczane są w Dukielskim Przeglądzie Samorządowym nieodpłatnie. Cennik reklamy obowiązuje również w odniesieniu do strony internetowej.

Złota myśl ☺

„Nie traktuj siebie tak poważnie.
Nikt poza tobą tego nie robi.”

Dukielski ratusz początkiem XX wieku według widokówki wydanej nakładem Józefa Wellischa, z widocznym napisem PROPINACYA umieszczonym nad frontowym zadaszeniem oraz nad pierwszym lewym oknem parteru południowej ściany

Okladka książki wydanej przez S. Kalitę i W. Olszewskiego

PODKARPACKA LIGA ROWEROWA

w formule XC

- 16.05.2021. WIETRZNO
- 12.06.2021. PRZEMYŚL
- 27.06.2021. ŁYSA GÓRA
- 08.08.2021. DŁUGIE KOŁO JEDLICZA
- 12.09.2021. BÓBRKA KOŁO DUKLI
- 03.10.2021. DUKLA FINAŁ

REGULAMIN OGÓLNY
D.L.A. PLR 2021
ZISKANUJ KRZĄCZENIEM
MOBILEM

LIGA WPISANA W KALENDARZ POZKOŁ.

Udział w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021 TO TWÓJ OBOWIĄZEK

Wejdź na **spis.gov.pl** i wypełnij formularz

Liczymy się
 DLA POLSKI!

Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021